

บทที่ 2

วิวัฒนาการ แนวคิด ทฤษฎีทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การศึกษานี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศ แนวคิดเกี่ยวกับเชื้ออาชญากรรม ประเภทของอาชญากร ทฤษฎีอาชญาวิทยา ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการก่ออาชญากรรม ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม ทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยา ทฤษฎีหลักความได้สัดส่วน รวมถึงงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางซึ่งมีดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศ

2.1.1 ความหมายของการคุกคามทางเพศ

การคุกคามทางเพศนั้นถูกกล่าวถึงอย่างจริงจังตั้งแต่ต้นปี 2519 ซึ่งสังคมเริ่มเกิดความตระหนักถึงเรื่องดังกล่าวมากขึ้นเนื่องจากผลของการกระทำนั้นส่งผลกระทบต่อสังคมเป็นอย่างมาก¹

มีผู้ให้คำจำกัดความถึงความหมายของ ‘การคุกคามทางเพศ’ ไว้มากมาย ดังนี้

การคุกคามทางเพศบางกรณีอาจมีการใช้คำอื่น ๆ แตกต่างกันไป แต่ในคำคำนั้นมีความหมายที่สื่อไปในทำนองเดียวกัน เช่น การรังควานทางเพศ การล่วงละเมิดทางเพศ การล่วงเกินทางเพศ การก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญทางเพศ ซึ่งถ้อยคำเหล่านี้ได้ปรากฏในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2551 ซึ่งได้ใช้คำว่า ‘ล่วงเกิน คุกคาม หรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญทางเพศ’ เป็นการสื่อถึงพฤติกรรมที่ครอบคลุมถึงลักษณะการกระทำที่เกี่ยวข้องไปในทำนองเดียวกันกับคำว่า ‘การคุกคามทางเพศ’

ปาริฉัตร รัตนกาญจน์ กล่าวว่า คำว่า ‘ล่วงเกิน’ (Harassment) หมายความว่า การรบกวน ก่อกวน คุกคามทุกชนิด ที่ผู้ถูกกระทำอาจมีเป็นเพศใดก็ได้ โดยมีพฤติกรรมที่มีการกระทำอันไม่

---

¹ นิตยา บุญหนัก. (2547). *การศึกษาและการป้องกันการคุกคามทางเพศ*. สารนิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. หน้า 8.

สมควรในทางเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง ก็เป็นการล่วงเกินที่มีพื้นฐานทางเพศหรือที่เรียกกันว่าการคุกคามทางเพศทั้งสิ้น²

คำว่า ‘คุกคามทางเพศ’ หมายความว่า พฤติกรรมทุกรูปแบบที่แปลความหมายไปในทางไม่พึงปรารถนาในทางเพศโดยพิจารณาจากมาตรฐานของบุคคลทั่วไป (วิญญูชน) ไม่ว่าจะเป็นการกระทำทางกาย วาจา สัมผัส การกระทำเหล่านี้มักมีจุดประสงค์ในการละเมิดศักดิ์ศรีและสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้ถูกระทำโดยเหตุแห่งเพศ ซึ่งเป็นการขัดต่อหลักความเสมอภาคทางเพศอีกทั้งยังเป็นการเลือกปฏิบัติทางเพศอีกด้วย เช่น การหยอกล้อโดยการสัมผัสร่างกายเพื่อนร่วมห้องที่เป็นสาวประเภทสอง พุดจาสองแง่สองง่ามพิจารณาการแต่งกายของเพื่อนร่วมงานไปในทางที่ทำให้ผู้ถูกพุดถึงหรือบุคคลอื่นรู้สึกอึดอัด รวมไปถึงการที่นายจ้างยื่นข้อเสนอให้พนักงานทำการใดเพื่อตอบสนองความต้องการในทางเพศของตนแลกกับผลประโยชน์ในหน้าที่การงาน เป็นต้น

อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women 1979: CEDAW) ได้กล่าวถึงในส่วนการล่วงละเมิดต่อสิทธิสตรีนั้นต้องเข้าใจอย่างครอบคลุม โดยไม่จำกัดเพียงการคุกคามทางร่างกายเท่านั้น แต่ให้รวมไปถึงการคุกคามในรูปแบบอื่นๆซึ่งอาจมีผลกระทบต่อจิตใจด้วย

อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women 1979: CEDAW) ได้กล่าวถึงในส่วนการล่วงละเมิดต่อสิทธิสตรีนั้นต้องเข้าใจอย่างครอบคลุม โดยไม่จำกัดเพียงการคุกคามทางร่างกายเท่านั้น แต่ให้รวมไปถึงการคุกคามในรูปแบบอื่นๆซึ่งอาจมีผลกระทบต่อจิตใจด้วย

กันทวัลย์ ภูวนันท์ ให้คำจำกัดความการคุกคามทางเพศ หมายถึง รูปแบบหนึ่งของความรุนแรงในการเลือกปฏิบัติทางเพศ โดยพฤติกรรมนั้นจะออกไปในเจตนาทางเพศซ้ำๆ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่ได้เป็นที่ต้องการหรือร้องขอและผู้ถูกระทำไม่ได้ตอบสนองต่อพฤติกรรมนั้นในทำนองเดียวกัน การคุกคามทางเพศจะแสดงออกในรูปแบบดังนี้

รูปแบบการคุกคามทางวาจา (Verbal Harassment) เช่น การพุดล้อเลียนในทางเพศไม่ว่าจะเพศเดียวกันหรือเพศตรงข้าม หรือการเล่าเรื่องลามก

รูปแบบการคุกคามทางร่างกาย (Physical Harassment) เช่น การลูบคลำร่างกาย

รูปแบบการคุกคามทางสายตา (Visual Harassment) เช่น การองโดยใช้สายตาโลมเลีย

รูปแบบการเสนอสิทธิพิเศษทางเพศ (Sexual Favors) เช่น การที่บุคคลเสนอให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อแลกกับข้อเสนอทางเพศ³

² สมสรรค์ อธิเวสส์. (2557). การคุกคามทางเพศบนสังคมเครือข่าย. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 7(3), 904. อ้างถึงใน ปาริฉัตร รัตนกาญจน์. (2551). *การล่วงเกิน คุกคาม หรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญทางเพศต่อสตรีในที่ทำงาน: รูปแบบหนึ่งของการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

³ กันทวัลย์ ภูวนันท์. (2543). *ผลของการใช้โปรแกรมชุดแนะแนวในการพัฒนาเจตคติต่อการคุกคามทางเพศและความภาคภูมิใจในตัวเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 โรงเรียนวัดชัยมงคล สังกัดกรุงเทพมหานคร*.

อัจฉรา สุวรรณศรี ได้ให้ความหมายของการกระทำที่เป็นการล่วงละเมิดทางเพศว่า เป็นการกระทำที่มีเจตนาทางเพศต่อเด็กซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ แม้ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม การล่วงละเมิดทางเพศนั้นมีได้ทั้งการสัมผัสทางกาย เช่น การล่วงล้ำอวัยวะเพศ และการกระทำที่ไม่ใช่การสัมผัสทางกาย เช่น การโชว์อวัยวะเพศ⁴

เจนวิทย์ นवलแสง ภัทราภรณ์ เกษตรสาระ และ อชิรญา ภู่งงศกร กล่าวว่า การคุกคามทางเพศหมายถึง พฤติกรรมการล่วงเกินในทุกรูปแบบทั้งทางกาย วาจา และการสัมผัส ที่แสดงออกทางเพศ ซึ่งเป็นพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ตามมาตรฐานของบุคคลทั่วไป ซึ่งเกิดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ไปในทางละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้ถูกรกระทำซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อหลักความเสมอภาคทางเพศ และเป็นรูปแบบหนึ่งของการเลือกปฏิบัติทางเพศ เช่น การข่มขืนเพศสัมพันธ์ชวนไปรับประทานอาหารหรือชวนไปเที่ยว เพื่อสนองความพึงพอใจทางเพศของตน โดยอาจยกเอาผลประโยชน์ด้านการทำงานของผู้ถูกรกระทำเป็นเครื่องต่อรอง ได้แก่ การเสนอเงินเดือนตำแหน่งหรืออาจเป็นกรณีที่คุณใกล้ชิดไม่ว่าจะเป็นเพื่อน เพื่อนร่วมงาน หรือผู้มีอำนาจเหนือกว่าพูดจาสองแง่สามง่าม วิพากษ์วิจารณ์รูปร่างหน้าตา การแต่งกาย รวมไปถึงการสัมผัสร่างกายโดยมีนัยทางเพศ และกระทำซ้ำๆ ในลักษณะที่ทำให้ผู้ถูกรกระทำรู้สึกอึดอัด⁵

การคุกคามทางเพศเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจและเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เนื่องจากเป็นการกระทำที่รบกวนบุคคลอื่น โดยเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นโดยเจตนาและมีการกระทำซ้ำๆ ซึ่งทำให้ผู้อื่นมีความไม่สบายใจและอึดอัดใจ และอาจมีบุคคลที่เลือกเป้าหมายในการคุกคามทางเพศจากข้อมูลในโซเชียลมีเดียของผู้ถูกรคุกคามเอง⁶

การกระทำที่ถูกรจัดว่าเป็นการคุกคามทางเพศได้แก่ การบีบบังคับหรือขู่ข่มขืนทางเพศ การใช้ถ้อยคำดูหมิ่นทางเพศ การใช้มุขตลกหรือแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปในทางเพศ⁷

ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. หน้า 7. อ้างถึงใน Bennett Law Group(Internet). 1999 : Unpage.

⁴ อัจฉรา สุวรรณศรี. (2543). *การศึกษาความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษาปีที่ 1 และประถมศึกษาปีที่ 2 ต่อปัญหาเด็กถูกล่วงเกินทางเพศ : ศึกษาเฉพาะครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร. หน้า 20. อ้างถึงใน Jane La Fontaine. 1990 : 209.

⁵ เจนวิทย์ นवलแสง, ภัทราภรณ์ เกษตรสาระ และ อชิรญา ภู่งงศกร. (2559). ความรับผิดชอบทางอาญาและการเยียวยาผู้เสียหายจากการคุกคามทางเพศ. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*, 8(2), 330-331.

⁶ Schenk, Samantha. (2008). *Cyber – Sexual Harassment: The Development of the Cyber – Sexual Experiences Questionnaire*. *McNair Scholars Journal*. Volume 12 : Grand Valley State University.

⁷ Friska, Widianingrum. (2017). *Perlindungan Hukum terhadap Anak Sebagai Korban Pelecehan Seksual*. *Repository* : Universitas Muhammadiyah Yogyakarta.

จากการศึกษาผู้วิจัยสรุปความหมายของ “การคุกคามทางเพศ” ว่าเป็นพฤติกรรมการล่วงเกินในทุกรูปแบบทั้งทางกาย วาจา การสัมผัส รวมไปถึงการคอมเมนต์ในโซเชียลมีเดีย การส่งข้อความ การหยอกแซวที่มาในรูปแบบขลุ่ย ที่แสดงออกทางเพศไม่ว่าจะเป็นข้อความที่สามารถเข้าใจได้โดยตรงหรือโดยอ้อม ซึ่งเป็นพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ตามมาตรฐานของบุคคลทั่วไป เกิดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ไปในทางละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้ถูกระทำซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อหลักความเสมอภาคทางเพศ

2.1.2 สาเหตุของการคุกคามทางเพศ

สาเหตุที่ทำให้เกิดการคุกคามทางเพศ มีอยู่ 4 ประการ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง การสร้างการจูงใจให้คุกคามทางเพศ สามารถแบ่งออกได้ 2 ปัจจัยคือ

ปัจจัยแรก บทบาททางเพศของผู้ชายที่ถูกขัดขวางจากที่บ้าน ที่โรงเรียน หรือในสังคมทั่วไปมาตั้งแต่สมัยก่อน เช่น ให้ผู้ชายคิดว่าตนสามารถกระทำการบางอย่างได้ดีกว่าผู้หญิง และรู้สึกไม่พอใจเมื่อต้องปฏิบัติต่อผู้หญิงอย่างเท่าเทียมกับเพศชายแม้ฝ่ายหญิงจะมีอำนาจมากกว่าก็ตาม ผู้ชายจะรู้สึกว่าในบทบาททางเพศตนสามารถข่มเหงฝ่ายหญิงได้ อาจถูกเรียกได้ว่า แนวคิด ‘ชายเป็นใหญ่’

ปัจจัยที่สอง การคุกคามทางเพศในฐานะที่เป็นรูปแบบของการควบคุมทางสังคมและในวิถีทางในการหาความสนใจทางด้านเศรษฐกิจของตัวผู้ชายเอง

พาร์เลย์⁸ กล่าวว่า การคุกคามทางเพศเป็นเครื่องมือของเพศชายในการเก็บผู้หญิงให้อยู่ภายใต้อำนาจบังคับบัญชา ซึ่งก่อนหน้าจะเกิดลัทธิทุนนิยม ฝ่ายชายจะเป็นผู้กำหนดกิจกรรมต่างๆ หรือหน้าที่การทำงานในครอบครัวให้แก่ฝ่ายหญิงและเด็ก โดยจะเป็นผู้ควบคุมเองทั้งหมด แต่เมื่อภายหลังเกิดลัทธิทุนนิยมขึ้นได้มีตลาดแรงงานเสรีครอบคลุมแรงงานต่างๆ แทน

รัชเชลล์⁹ กล่าวว่า การคุกคามทางเพศถูกใช้ในการควบคุมการทำงานของผู้หญิง เป็นการจำกัดไม่ให้เพศหญิงประสบความสำเร็จและเลื่อนขั้นทัดเทียมเพศชาย อีกทั้งยังเป็นการตอบแทนและชดเชยให้เพศชายบางคนที่ไม่มีความอำนาจ โดยสามารถแบ่งออกได้เป็นสองระดับ ระดับแรกคือการที่ผู้ชายควบคุมกลุ่มผู้หญิง ส่วนระดับสองคือการที่เจ้านายหรือผู้ร่วมงานควบคุมผู้หญิงคนใดคนหนึ่งเฉพาะเจาะจง กล่าวคือการคุกคามทางเพศใช้เพื่อคงไว้ซึ่งหลัก กลุ่มหนึ่งมีอำนาจเหนือกลุ่มอื่นๆ

ประการที่สอง ค่านิยมทางวัฒนธรรมที่ส่งเสริมความปรารถนาทางเพศของผู้ชายในการคุกคามทางเพศต่อผู้หญิงขณะทำงาน

⁸ นิตยา บุญหนัก. อังแล้วเชิงอรรถที่ 1. หน้า12. อ้างถึงใน Farley. 1982 : 583 – 600.

⁹ นิตยา บุญหนัก. อังแล้วเชิงอรรถที่ 1. หน้า13. อ้างถึงใน Russell. 1984 : 276.

ทัศนคติที่ว่าผู้หญิงควรอยู่ในบ้าน รัชเชลล์ได้กล่าวว่า ผู้ชายทุกคนรู้สึกว่าคุณเองมีสิทธิในการคุกคามคนงานหญิง เนื่องจากหญิงที่ใช้แรงงานมักต้องละทิ้งสถานที่หรือบ้านของตน เสมือนละทิ้งความมั่นคงส่วนตัว

การยอมรับการแบ่งแยกทางเพศ การคุกคามทางเพศจะทำให้ผู้หญิงอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ชาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการใช้ตำแหน่งหน้าที่การงานในการบังคับคุกคามทางเพศผู้หญิง ทำให้ฝ่ายหญิงอาจต้องจำใจยินยอมเนื่องจากสถานภาพทางการงานหรือทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน กล่าวคือนายจ้างมักเป็นฝ่ายคุกคามลูกจ้างได้โดยตรง อีกทั้งยังสามารถกระทำได้โดยง่าย

ประการที่สาม ปัจจัยที่ลดการยับยั้งทางสังคมต่อการคุกคามทางเพศ

การศึกษาของ The U.S. Merit System Protection Board (MSPB) ซึ่งให้เห็นว่ากลไกที่จะช่วยยับยั้งในทางสังคมต่อการคุกคามทางเพศนั้นสามารถกระทำได้โดยการให้ผู้ที่ถูกคุกคามทางเพศยื่นคำร้องเกี่ยวกับการกระทำนั้น อย่างไรก็ตามหากต้องการให้เกิดการยับยั้งทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพทางรัฐต้องมีการจัดตั้งหน่วยงานสำหรับรับเรื่องราวร้องทุกข์ดังกล่าว และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงกลไกและวิธีการในการร้องทุกข์ต่างๆ

ประการที่สี่ การลดความสามารถของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อในการหลีกเลี่ยงการคุกคามทางเพศ

รัชเชลล์¹⁰ เชื่อว่า การคุกคามทางเพศเป็นสิ่งที่สามารถหลีกเลี่ยงได้ หากฝ่ายผู้ถูกกระทำมีตำแหน่งอำนาจทางเศรษฐกิจที่ต่ำกว่า ทำให้ผู้ที่มีตำแหน่งทางเศรษฐกิจที่ต่ำกว่าหรือผู้ที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชายินยอมต่อการคุกคามทางเพศยิ่งขึ้น

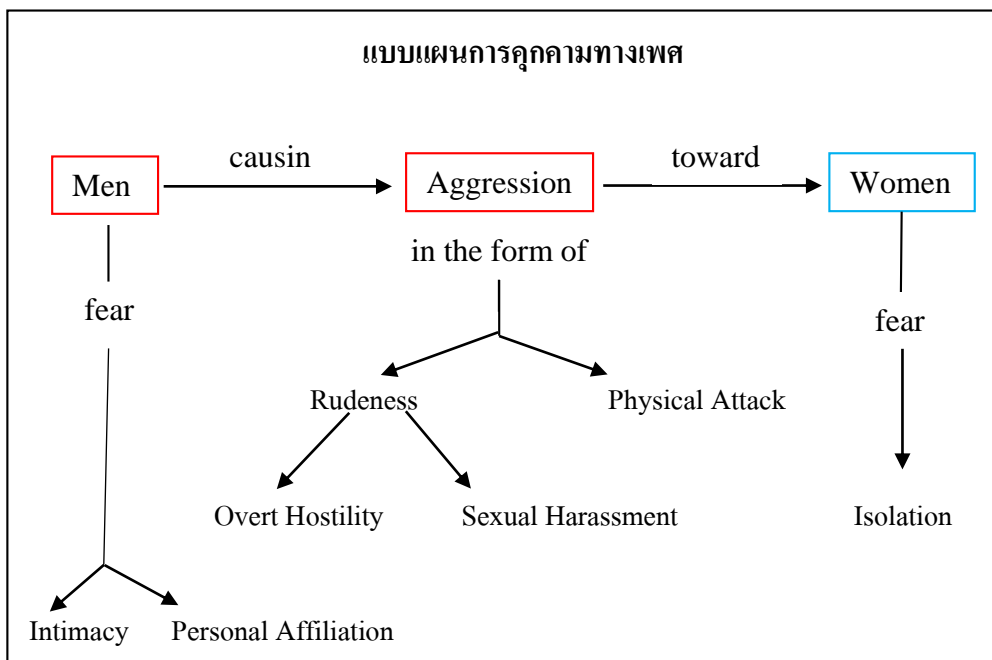
ซูป และเอ็ดเวิร์ด¹¹ ได้แบ่งสาเหตุของการเกิดการคุกคามทางเพศดังนี้

สาเหตุแรก ทัศนคติเกี่ยวกับเพศ

สังคมมักมีความคิดว่า เพศหญิงจะมีลักษณะของการผูกมิตร โดยจะพยายามติดต่อเข้าหาบุคคลอื่น มีความอ่อนนุ่มนวลและคิดถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหรือกระทบจิตใจของผู้อื่น ส่วนเพศชายมีลักษณะแบ่งแยก มักใช้ความถูกต้องและกฎเกณฑ์มาตัดสิน โดยจะมักจะตัดสินว่าการกระทำนั้นถูกต้องยุติธรรมตามกฎเกณฑ์หรือไม่ ซึ่งข้อแตกต่างทางทัศนคตินี้ทำให้เพศหญิงและเพศชายมีการรับรู้และตอบสนองต่อการคุกคามที่แตกต่างกัน โดยเพศชายมักตอบสนองต่อการคุกคามด้วยความหยาบคาย ตรงไปตรงมา แต่เพศหญิงมักตอบสนองต่อการคุกคามด้วยการแยกตนเองออกจากสถานการณ์หรือบุคคลนั้นๆ

¹⁰ วิมนา ธรรมปรีชา. (2533). *การคุกคามทางเพศ*. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล, คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. อ้างถึงใน Russell. 1984 : 273 – 280.

¹¹ กันทวลีย์ ภูวนันท์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 3. หน้า8-13. อ้างถึงใน Shoop & Edwards. 1994 : 34 – 39.

ภาพประกอบ แบบแผนการคุกคามทางเพศ¹²

สาเหตุที่สอง ทศนคติต่อบทบาททางเพศ

การเลียดูจากกรอบคร้วเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างพื้นฐานของการกระทำ โดยลูกมักจะเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ปกครอง ดังนั้นหากผู้เป็นพ่อให้การสั่งสอนหรือกระทำการทำร้ายแม่ทั้งทางร่างกายหรือจิตใจ ลูกผู้ชายมักจะจดจำและลอกเลียนแบบเนื่องจากเข้าใจว่าเป็นสิ่งที่ควรกระทำตามเพื่อแสดงออกถึงความเป็นชาย ส่วนลูกผู้หญิงมักเลียนแบบพฤติกรรมจากมารดาโดยเข้าใจว่าการแข็งข้อไม่ยินยอมที่จะถูกทำร้ายร่างกายหรือจิตใจ รวมไปถึงตอบโต้เมื่อถูกหลุมั่นไม่ให้เกียรติ เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมของผู้หญิง¹³

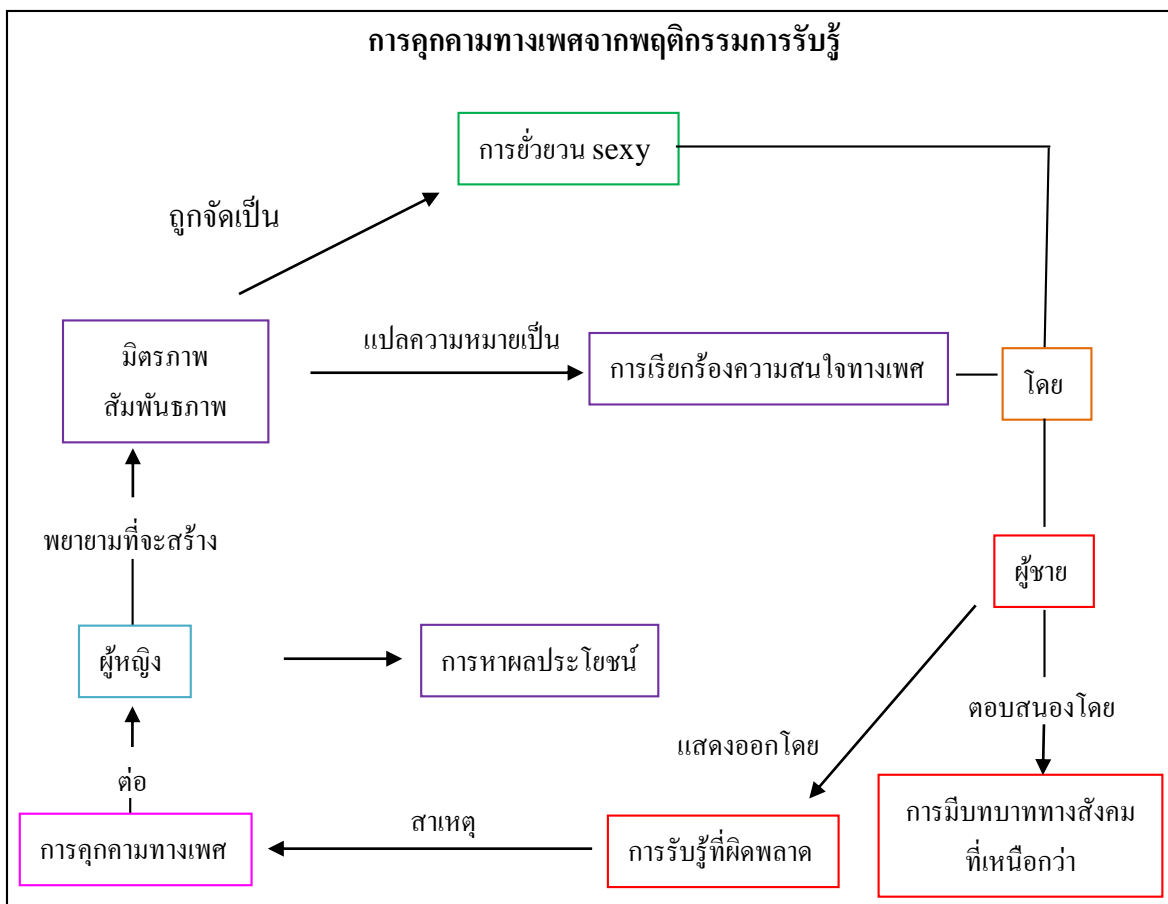
สาเหตุที่สาม การรับรู้ต่อพฤติกรรม

ในพฤติกรรมที่แตกต่างกัน เพศชายและเพศหญิงจะมีมุมมองในการตอบสนองที่เข้าใจว่าเหมาะสมต่อพฤติกรรมนั้นแตกต่างกันด้วย ขึ้นอยู่กับรูปแบบการคิดและการรับรู้ของแต่ละบุคคล โดยเพศชายมักจัดแบ่งเพศหญิงโดยใช้เกณฑ์ทางเพศ โดยมักจะประเมินผู้หญิงจากลักษณะภายนอก การกระทำที่แสดงออก รวมถึงทัศนคติมากกว่าความสามารถในการทำงาน เช่น การมองเพศหญิงเป็นเครื่องช่วยวนทางเพศ หากหญิงมีรูปลักษณ์ภายนอกหรือลักษณะท่าทางที่แสดงออกไม่เป็นไปตามทัศนคติทางเพศที่ชายกำหนดก็อาจถูกตัดโอกาสไม่ได้รับการพิจารณาไปถึงความสามารถที่

¹² ก้นทวัลย์ ภูวนันธุ์. อังแล้วเชิงอรรถที่ 3. หน้า 8-13. อ้างถึงใน Shoop & Edwards. 1994 : 40.

¹³ Lee, Michele. (1994). *Life Issues Teenage Sexuality*. New York : Marshall Cavendish Corporation.

แท้จริง¹⁴ กล่าวคือ หากผู้หญิงไปสมัครงาน 2 คน คนหนึ่งรูปร่างหน้าตาดี ส่วนอีกคนรูปร่างหน้าตาไม่เป็นไปตามทัศนคติของผู้คัดเลือก หญิงที่รูปร่างหน้าตาดีมักมีโอกาสดำเนินงานมากกว่า

ภาพประกอบ การคุกคามทางเพศจากพฤติกรรมการรับรู้¹⁵

จากข้อมูลดังกล่าวมาผู้วิจัยสรุปได้ว่าสาเหตุของการคุกคามทางเพศมีสาเหตุมาจากการจัดเกลาบทบาททางเพศตามหลักชายเป็นใหญ่จากครอบครัว โรงเรียน และสังคมในสมัยก่อน, ทัศนคติเกี่ยวกับเพศหรือทัศนคติต่อบทบาททางเพศ และการรับรู้ต่อพฤติกรรม

อย่างไรก็ตามสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ผลที่เกิดขึ้นคือไม่เพียงแต่เพศหญิงเท่านั้นที่ถูกคุกคามทางเพศ แต่กลับกลายเป็นว่าไม่ว่าจะเป็นเพศหญิง เพศชาย รวมถึง LGBTQ+ ก็สามารถเป็นได้ทั้งฝ่ายที่ถูกคุกคามทางเพศและฝ่ายที่เป็นผู้คุกคามทางเพศได้ทั้งสิ้น

¹⁴ กันทวลย์ ภูวนพันธุ์. อังแล้วเชิงอรรถที่ 3. หน้า10-11. อ้างถึงใน Shoop & Edwards. 1994 : 47 – 48.

¹⁵ กันทวลย์ ภูวนพันธุ์. อังแล้วเชิงอรรถที่ 3. หน้า8-13. อ้างถึงใน Shoop & Edwards. 1994 : 48.

2.1.3 รูปแบบของการคุกคามทางเพศ

ในการเสวนาวิชาการ หัวข้อ “ปัญหาโลก(ออนไลน์)แตก การคุกคามทางเพศบนโซเชียลมีเดีย” ได้มีนักวิชาการแสดงความคิดเห็นถึงเรื่องการคุกคามทางเพศบนโซเชียลมีเดีย ดังนี้

เคท ได้ให้ความเห็นว่า ระดับของการคุกคามทางเพศสามารถแบ่งได้เป็น

ระดับแรก โลกออนไลน์ ผู้ถูกระทำมีอำนาจต่อรองน้อยกว่า อาจเป็นเพราะความแตกต่างด้านเพศ ด้านสังคม ด้านฐานะ ด้านชนชั้น ด้านความเป็นอยู่ ด้านวัฒนธรรม ด้านชาติพันธุ์ หรือแม้กระทั่งการเป็นผู้บังคับบัญชากับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

ระดับที่สอง โลกออนไลน์ ผู้กระทำจะค้นหาและเป็นฝ่ายสังเกตว่าผู้ถูกระทำเป็นใคร มีฐานะทางสังคมแบบใด มีตัวตนและวิธีการแสดงออกอย่างไรเพื่อหาช่องทางว่าจะคุกคามเหยื่ออย่างไรได้บ้าง

สิรินทร์ ให้ความเห็นว่า เมื่อมองภาพกว้างๆ การคุกคามทางเพศสามารถแบ่งได้ 2 รูปแบบคือ

รูปแบบแรก การคุกคามทางเพศทางตรง คือ การที่คนเห็นได้อย่างชัดเจนและมีบรรทัดฐานร่วมกันว่าเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย เช่น การข่มขืน การทำร้ายร่างกาย สามารถเข้าใจได้ง่ายว่าตนกำลังถูกคุกคามทางเพศ

รูปแบบที่สอง การคุกคามทางเพศโดยอ้อม คือ การกระทำที่มีความซับซ้อนเนื่องจากต้องตีความว่าการกระทำเหล่านั้นมีนัยยะแอบแฝงในทางลบหรือไม่ ซึ่งบางครั้งผู้ถูกระทำอาจไม่ทราบว่าตนถูกคุกคามทางเพศอยู่ เช่น การพูดชมเชยที่มีเจตนาในการเสียดสี การเล่นมุขตลกแต่มีเจตนามุ่งไปในทางเพศ¹⁶

การคุกคามออนไลน์และออฟไลน์มีความรุนแรงไม่แตกต่างกันมากนัก เนื่องจากเป็นเพียงแค่การย้ายพื้นที่มาทำในโลกออนไลน์เท่านั้น อย่างไรก็ตามการคุกคามทางเพศในทางออนไลน์เป็นการคุกคามได้ง่ายกว่าโดยมีเพียงเครื่องมือที่สามารถเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตได้เท่านั้นก็เพียงพอที่จะเข้าถึงพื้นที่ส่วนตัวในโซเชียลมีเดีย อีกทั้งโลกออนไลน์สามารถสร้างผลกระทบเป็นวงกว้างกว่าออฟไลน์มากเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่คนทั่วโลกสามารถเข้าถึงได้ไม่เพียงแต่คนบริเวณรอบข้าง ตัว

¹⁶ วัฒนกร อุทัยวัฒน์กุล และกรศุทธิ์ ขอฟ่วงกลาง. (2563). *สรุปสาระสำคัญจากเสวนาวิชาการ หัวข้อ “ปัญหาโลก(ออนไลน์)แตก การคุกคามทางเพศบนโซเชียลมีเดีย”* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.law.tu.ac.th/seminar-summary-online-sexual-harassment/> [2564, 14 มิถุนายน].

ผู้กระทำสามารถทำได้ทั่วโลก ในทางเดียวกันผู้ถูกกระทำก็สามารถทำได้ทั่วโลกไม่จำกัดพื้นที่ เช่นเดียวกัน¹⁷

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยสรุปได้ว่ารูปแบบการคุกคามทางเพศในปัจจุบันมีอยู่สองประเภท ใหญ่ๆคือการคุกคามทางเพศออฟไลน์หรือการคุกคามทางเพศในชีวิตจริง และการคุกคามทางเพศออนไลน์หรือการคุกคามทางเพศในโซเชียลมีเดีย ซึ่งการคุกคามทางเพศนั้นจะเป็นการคุกคามโดยตรงหรือการคุกคามโดยอ้อมก็ได้ ซึ่งในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาไปที่การคุกคามทางเพศออนไลน์ทั้งที่เป็นการคุกคามโดยตรงและการคุกคามโดยอ้อม

คือการใช้สื่อเทคโนโลยีในการโพสต์ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ข่าวลือ เพื่อทำอันตราย ก่อความ รังความ และคุกคามผู้อื่นอย่างจงใจ กระทำซ้ำๆหลายครั้ง โดยมีเจตนามุ่งร้าย สร้างความเกลียดชัง ความเสื่อมเสีย และความอับอายแก่ผู้อื่น

นิยามทางกฎหมายคือ การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารอย่างจงใจ เพื่อทำอันตรายแก่ผู้อื่น เทคนิคหรือวิธีการในการคุกคามผู้อื่นอาจทำได้โดย การสร้างบัญชีใหม่เพื่อปลอมตัวเป็นบุคคลอื่น แพร่กระจายข้อความข่าวลืออันเป็นเท็จเกี่ยวกับเหยื่อ ส่งหรือกระจายข้อความ ข่าวดารา หยาบคาย รวมไปถึงการข่มขู่ ไซ้กลอุบายให้ผู้อื่นเปิดเผยข้อมูล และการโพสต์ภาพของบุคคลอื่น โดยปราศจากความยินยอม¹⁸

จากการศึกษาแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า แนวคิดการคุกคามทางเพศในโซเชียลมีเดีย เป็นการกระทำรูปแบบหนึ่งของการทำร้ายโดยการบุกรุกเข้าไปในพื้นที่ส่วนตัวในโซเชียลมีเดียของเหยื่อทำให้เหยื่อเหล่านั้นมีความรู้สึกไม่ปลอดภัย ซึ่งส่งผลต่อสภาพจิตใจของเหยื่อไม่มากนักน้อย และอาจเป็นต้นเหตุทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกายของเหยื่อได้อีกด้วย

Virgin Suciyaniti Maghfiroh และ Faqihul Muqoddam กล่าวว่ารูปแบบการคุกคามทางเพศในโซเชียลมีเดียแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ¹⁹

¹⁷ Thai PBS. (2562). *การคุกคามทางเพศในโลกออนไลน์ : So เชี่ยว* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.youtube.com/watch?v=ENUWmupwDZs> [2564, 10 กรกฎาคม].

¹⁸ บารเมษฐ์ ดวงเพชร. (2559). *การคุกคามทางสื่อออนไลน์ต่อนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่*. รายงานการค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารดิจิทัล, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

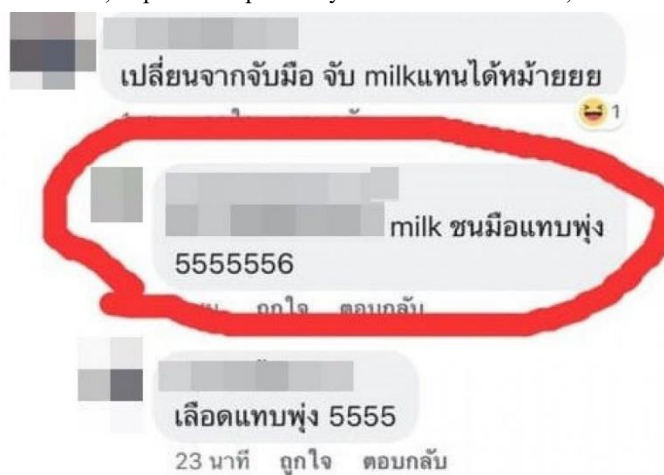
¹⁹ Virgin Suciyaniti Maghfiroh, Faqihul Muqoddam. (2018). *Dynamics of Sexual Harassment on Social Media. International Conference of Mental Health, Neuroscience and Cyberpsychology* (Online). 156. Available : doi <https://doi.org/10.32698/25272> [2021, July 10].

ประเภทแรก แสดงออกโดยสื่อความหมายคุกคามทางเพศโดยตรง

ถ่ายรูปกะแฟนนี่งจะกลับกรมแล้ว เดียวก็ได้เจอกันแล้ว
🤔🤔
#ถ้าบอกพ่อจะเอาคนนี่ตั้งแรงเลย 55555

ที่มา :: <https://www.posttoday.com/ent/news/578739>, ออนไลน์.

ที่มา :: <https://www.posttoday.com/ent/news/578739>, ออนไลน์.

จากรูปเป็นการที่เจ้าของFacebookลงรูปถ่ายคู่กับนักร้องสาววันเดอร์เฟรม โดยมีแคปชั่นว่า “ถ่ายรูปกะแฟนนี่งจะกลับกรมแล้ว เดียวก็ได้เจอกันแล้ว #ถ้าบอกพ่อจะเอาคนนี่ตั้งแรงเลย” ต่อมาได้มีเพื่อนในFacebookมาคอมเมนต์คุกคามทางเพศอย่างชัดเจน ด้วยประโยคว่า “เปลี่ยนจากจับมือ จับ milkแทนได้หม้ายยย” รวมถึงเจ้าของโพสต์ก็ร่วมคอมเมนต์คุกคามด้วยประโยคว่า “milk ชนมมือแทบพุ่ง” ซึ่ง milk คนทั่วไปสามารถเข้าใจได้ว่าหมายถึงหน้าอกของนักร้องสาวนั่นเอง

การวิจารณ์รูปร่างหรืออวัยวะของผู้อื่น การส่งรูป ลิงค์ หรือเว็บ ไป การสอบถามผู้อื่นเพื่อขอส่งรูปหรือวิดีโอเปลือย ช่มขู่ว่าจะช่มจีน การชักชวนไปมีเพศสัมพันธ์ และการทำให้รับรู้ว่ามีใช้ร่างกายของเหยื่อในการตัดต่อรูปไป

การคุกคามทางเพศอาจอยู่ในรูปแบบคอมเมนต์ที่ทำให้เจ้าของบัญชีโซเชียลมีเดียรู้สึกอึดอัดหรือไม่สามารถใช้โซเชียลมีเดียตามปกติสุข ซึ่งอาจเป็นเรื่องปกติของการใช้งานโซเชียลมีเดีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแอปพลิเคชันอินสตาแกรม การกระทำดังกล่าวไม่ต่างอะไรจากการแสดงอาการกริยาเช่นการฟิวปาก ถ้อยคำ หรือการสัมผัสที่เป็นการกระทำที่ไม่สมควรทางเพศในโลกความเป็นจริงมากนัก การคุกคามทางเพศต่อปัจเจกบุคคลในโซเชียลมีเดียก็สามารถเกิดขึ้นได้เช่นเดียวกัน

ประเภทที่สอง แสดงออกโดยสื่อความหมายคุกคามทางเพศโดยอ้อม การคุกคามทางเพศในรูปแบบนี้ขึ้นอยู่กับบริบทความหมายของการกระทำนั้นๆ²⁰

ที่มา : Facebook fanpage สายสืบออนไลน์ V2 : ออนไลน์.

จากรูปเป็นกรณีเจ้าของร้านชาบูโพสต์รูปกลุ่มนักเรียนที่เข้ามารับประทานอาหารเช้า และได้มีผู้เข้ามาคอมเมนต์ว่า “เนื้อขามากกก” ซึ่งหากตีความความหมายของประโยคดังกล่าว เห็นได้ว่า ในความเป็นจริงไม่มีทางที่เนื้อสัตว์จะมีสีขาวได้ และเมื่อดูจากรูปที่โพสต์ก็สามารถตีความได้ว่ากำลังพูดถึงกลุ่มนักเรียน ซึ่งเป็นการคุกคามทางเพศโดยอ้อม

จอมพล พิทักษ์สันตโยธิน ได้อ้างถึงการศึกษาของ Powell และ Henry (2560: 160-175) พบว่าการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตมีอยู่ 4 ประเภท คือ

ประเภทแรก การส่งข้อความชักชวนทางเพศทางอินเทอร์เน็ต (Sexual Solicitation on the Internet) เป็นการคุกคามโดยการส่งข้อความไปหาเหยื่อ ชวนพูดคุยในเชิงขู่ว่าและค่อยๆ นำทางไปสู่ความสัมพันธ์อันใกล้ชิดหรือความสัมพันธ์ทางเพศ โดยที่เหยื่อไม่ยินยอมหรือร้องขอมาก่อน

ประเภทที่สอง การส่งภาพผ่านอินเทอร์เน็ต (Image-Based Harassment on the Internet) เป็นการส่งภาพโป๊เปลือยหรือภาพลามกไปยังเหยื่อ โดยที่เหยื่อนั้นไม่เคยร้องขอมาก่อน โดยอาจจะ

²⁰ Virgin Suciyanthi Maghfiroh, Faqihul Muqoddam. อ่างแล้วเชิงอรธที่ 19. หน้า 157.

เป็นภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหว(Video)ก็ได้ บุคคลในภาพอาจเป็นบุคคลอื่นหรือจะเป็นตัวผู้คุกคามเองก็ได้

ประเภทที่สาม ประทุษวาจาเหยียดเพศบนอินเทอร์เน็ต (Gender-Based Hate Speech on the Internet) การคุกคามประเภทนี้มักจะมาในรูปแบบของข้อความที่สร้างความขุ่นเคือง ความไม่พอใจ ความไม่สบายใจ และความเสียใจให้แก่ผู้รับสาร(เหยื่อ) เนื่องจากเป็นข้อความที่แสดงถึงความเกลียดชัง ลดคุณค่าและทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเหยื่อโดยกล่าวถึงเพศสภาพหรือรสนิยมทางเพศ โดยในเพศหญิงอาจเชื่อมโยงต่อบรรทัดฐานของสังคม เช่น ทำตัวเหมือนก-หรี, ร-น เป็นต้น อย่างไรก็ตามในสังคมปัจจุบันจะเห็นได้ว่าเพศที่ถูกกล่าวหาเหยียดเพศบนอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่ มักเป็นเพศที่สาม ซึ่งเหยื่อหลายคนได้รับความบอบช้ำทางด้านจิตใจอย่างมากไม่ว่าจะเป็นคนธรรมดาทั่วไปจนถึงกลุ่มคนมีชื่อเสียง

ประเภทที่สี่ การข่มขู่ว่าจะข่มขืนผ่านทางอินเทอร์เน็ต (Online Rape Threats) เป็นการที่ผู้คุกคามส่งข้อความทางอินเทอร์เน็ตไม่ว่าจะเป็นข้อความตัวอักษร ภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหว ข่มขู่ว่าจะข่มขืนเหยื่อในโลกความเป็นจริง ซึ่งทำให้เหยื่อรู้สึกกลัว และวิตกกังวลถึงความปลอดภัยของตนเอง²¹

2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับเหยื่ออาชญากรรม

ความหมายตามพจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถานพุทธศักราช 2554

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถานพุทธศักราช 2554 ให้ความหมายของคำว่า ‘ผู้เสียหาย’ หมายถึง บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีหน้าที่จัดการแทนตามที่กฎหมายอาญากำหนด²² กล่าวคือ ผู้เสียหายตามความหมายของพจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถานพุทธศักราช 2554 มีความหมายเดียวกันกับ ผู้เสียหายในนิยามของประมวลกฎหมายอาญา คือ ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง โดยที่ผู้นั้นต้องไม่มีส่วนในการกระทำความผิดนั้น ไม่ว่าจะเป็นตัวการร่วม หรือเป็นผู้ก่อให้เกิดการกระทำความผิดนั้น อีกทั้งยังรวมไปถึงผู้มีอำนาจจัดการแทนตามที่ประมวลกฎหมายอาญากำหนดไว้ด้วย

ความหมายในทางอาชญาวิทยา

ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม หมายถึง บุคคลที่ถูกประทุษร้ายในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน โดยปราศจากความยินยอมโดยชอบธรรมของบุคคลนั้น กล่าวคือความยินยอมนั้นต้องไม่

²¹ จอมพล พิทักษ์สันตโยธิน. (2563). การคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ต. *วารสารกฎหมายและนโยบายสาธารณสุข*, 6(2), 365-381.

²² พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถานพุทธศักราช 2554.

ขัดต่อความสงบ และศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยในทางอาชญาวิทยานั้น ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมนั้นหมายถึงเฉพาะตัวผู้ที่ถูกประทุษร้ายโดยตรงเท่านั้น ไม่รวมถึงผู้จัดการแทนผู้เสียหายตามมาตรา 2(4) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อย่างไรก็ตามความเป็นผู้เสียหายในทางกฎหมายอาญาและในทางอาชญาวิทยามีความแตกต่างกันคือ ในทางกฎหมายอาญา ผู้ที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด จะไม่เป็นผู้เสียหายในทางนิตินัยจึงไม่ได้รับความคุ้มครองในฐานะผู้เสียหาย แต่ในทางอาชญาวิทยานั้น แม้ผู้เสียหายจะเป็นผู้มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดแต่ได้รับความเสียหายผู้นั้นก็ยังคงเป็นผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม²³

ประเทือง ธนิยผล ได้นิยามไว้ว่า ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม หมายถึง บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการก่ออาชญากรรมของผู้อื่น โดยปราศจากการยินยอมของผู้นั้น อาจได้รับความเสียหายทางร่างกาย เช่น ถูกประทุษร้ายแก่กาย หรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สิน เช่น ถูกปล้น โจรกรรม อีกทั้งยังหมายรวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใกล้ชิดที่ได้รับความเสียหายจากการที่อาชญากรรมกระทำต่อผู้เสียหาย เช่น ลูกจ้าง นายจ้าง ครอบครัว เป็นต้น²⁴

ปกรณั มณีปกรณั ได้นิยามไว้ว่า ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม หมายถึง บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการก่ออาชญากรรมของอาชญากร โดยปราศจากความยินยอมของผู้นั้น ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมอาจได้รับความเสียหายทางร่างกายหรือทรัพย์สินในทางความเป็นจริง และยังหมายความรวมถึงผู้เกี่ยวข้องใกล้ชิดที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำของอาชญากรด้วย²⁵

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมคือผู้ที่ได้รับความเสียหายทางร่างกาย หรือทรัพย์สินจากการกระทำที่ละเมิดต่อกฎหมายของผู้อื่นที่เรียกว่าอาชญากร โดยปราศจากความยินยอมของผู้นั้น ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยหรือไม่ และรวมไปถึงผู้เกี่ยวข้องใกล้ชิดที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำของอาชญากรด้วย

²³ นนทวรรณ ปันงาน. (2557). *การคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม*. การค้นคว้าอิสระนิติศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกกฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม สาขานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หน้า9.

²⁴ ประเทือง ธนิยผล. (2557). *อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา Criminology and Penology : Law3033* (พิมพ์ครั้งที่10). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

²⁵ สุนิสา อินอุทัย. (2557). *การป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี*. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. หน้า31.

ความหมายตามกฎหมายสากล

จากปณิญาว่าด้วยหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากอาชญากรรมและการใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ถูกต้อง ค.ศ.1985 ให้ความหมายคำว่า ผู้เสียหายจากอาชญากรรม คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับความเสียหายไม่ว่าจะทางร่างกาย จิตใจ ความเจ็บปวดทางอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ความสูญเสียทางเศรษฐกิจ หรือสิทธิขั้นพื้นฐาน โดยเกิดจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำ ซึ่งเป็นการละเมิดต่อกฎหมายอาญาหรือกฎหมายที่บัญญัติให้การใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่มิชอบเป็นความผิดทางอาญาอันเป็นกฎหมายของประเทศสมาชิกรายนั้นๆ และยังมีหมายถึง ครอบครัว หรือทายาทของผู้เสียหาย ตลอดจนบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการเข้าไปช่วยเหลือผู้เสียหายให้พ้นจากภัยอันตรายนั้นๆ²⁶

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม ในความหมายของกฎหมายสากลนั้น หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับความเสียหายทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ เศรษฐกิจ หรือสิทธิขั้นพื้นฐาน จากการกระทำอันละเมิดต่อกฎหมาย และหมายรวมไปถึงบุคคลใกล้ชิด หรือผู้อื่น ผู้ใดที่ได้เข้าไปช่วยเหลือผู้เสียหายให้พ้นจากภัยอันตรายนั้นด้วย

2.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับประเภทของอาชญากร

อาชญากรเกิดขึ้นจากการที่สภาพแวดล้อมของสังคมบีบบังคับให้บุคคลมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน กล่าวคือมีพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับบรรทัดฐานของผู้คนในสังคม และการกระทำเหล่านั้นอาจได้รับการลงโทษจากสังคมได้หากก่อให้เกิดความเสียหายเกินข้อจำกัด อาชญากรจึงสามารถมีได้ในทุกสังคม ในปัจจุบันมีการแบ่งอาชญากรได้เป็น 5 ประเภท²⁷ ได้แก่

ประเภทแรก อาชญากรอาชีพ (Professional Criminal)

เป็นบุคคลที่ยึดถือการก่ออาชญากรรมเป็นอาชีพ หรือที่เรียกว่า อาชีพอาชญากร บุคคลเหล่านี้แสวงหารายได้จากการประกอบอาชญากรรม โดยมักอาศัยอยู่ในสังคมที่เจริญเพื่อหาช่องทางในการก่ออาชญากรรม กล่าวคืออาชญากรอาชีพที่แท้ หมายถึงอาชญากรที่ยึดการทำมาหารายได้หลักโดยการก่ออาชญากรรม มักคิดค้นวิธีการใหม่ๆเพื่อพัฒนาฝีมือในการก่ออาชญากรรม โดยมักคบค้าสมาคมกับผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า มีฝีมือมากกว่า อาชญากรประเภทนี้มักมีจิตไม่ปกติ

อาชญากรประเภทนี้มักจะไม่มีความสำนึกผิด เนื่องจากคิดว่าเป็นการทำสัมมาอาชีพเพื่อหาเงินอาชีพหนึ่งเท่านั้น และจะหาผู้ช่วยเหลือไว้หากถูกจับกุม

²⁶ สถาบันวิจัยพีพัฒนศักดิ์. (2553). *3ปี สถาบันวิจัยพีพัฒนศักดิ์ การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมเพื่อสังคม*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพีพัฒนศักดิ์. หน้า 23-24.

²⁷ บริษัท มิเดีย เสิร์ช จำกัด. (2021). *ประเภทอาชญากร* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : https://www.mediasearch.co.th/new_article/CCTV-article82.php [2564, 10 กันยายน].

ประเภทที่สอง อาชญากรองค์กร (Organized Criminal)

อาชญากรประเภทนี้จะมีการวางแผนและทำตามลำดับขั้นตอน มีต้นทุนในการประกอบอาชญากรรมมาก และมักให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อความราบรื่นในการดำเนินงาน อาชญากรประเภทนี้สร้างความเสียหายให้แก่สังคมและเศรษฐกิจของประเทศอย่างร้ายแรงที่สุด มักทำงานร่วมกันเป็นขบวนการ โดยมีปัจจัยสนับสนุนคือ ปัจจัยด้านการเงิน และปัจจัยด้านการเมือง มีการแบ่งหน้าที่กันทำ วางแผน สั่งการ และลงมือปฏิบัติตาม เช่น กลุ่มค้าของเถื่อน กลุ่มค้ายาเสพติด และการเก็บค่าคุ้มครอง เป็นต้น

ประเภทที่สาม อาชญากรคอปกขาว (White Collar Criminal)

อาชญากรประเภทนี้คืออาชญากรที่อาศัยอำนาจหน้าที่ตำแหน่งการงานแสวงหาผลประโยชน์ในทางมิชอบเพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือบุคคลอื่น มักเกิดจากความโลภไม่รู้จักพอ ไม่ใช่เกิดจากความยากจน อาชญากรนี้จึงมีอยู่ในทุกอาชีพ โดยเฉพาะกลุ่มที่มีอำนาจใหญ่โต ตรวจสอบการทำงานได้ยาก เช่น นักการเมืองคอร์ปชั่น การนำของกลางที่ยึดจากผู้กระทำความผิดไปขายในตลาดมืด และการโกงภาษีรัฐบาล เป็นต้น

ประเภทที่สี่ อาชญากรติดนิสัย (Habitual Criminal)

อาชญากรประเภทนี้มักมีการกระทำผิดซ้ำๆ และไม่มีความคิดที่จะเลิกกระทำ อาจเกิดจากแรงบีบบังคับบางอย่างที่ทำให้อาชญากรนั้นต้องกระทำความผิดเล็กๆ น้อยๆ จนเกิดเป็นความเคยชิน เมื่อกระทำความผิดจนติดเป็นนิสัยการที่จะลงโทษเพื่อให้อาชญากรประเภทนี้เลิกกระทำความผิดนั้นจึงไม่ได้ผลเนื่องจากความชั่วร้ายฝังลึกอยู่ในนิสัย บุคลิกภาพของอาชญากรไปแล้ว วิธีแก้ไขอาจทำได้โดยการขัดเกลาลัทธิของอาชญากรให้ดีขึ้น

ตัวอย่างอาชญากรติดนิสัย เช่น ลักเล็กขโมยน้อย น้อ โกง และทำลายทรัพย์สินผู้อื่น เป็นต้น

ประเภทที่ห้า อาชญากรครั้งคราว (Occasional Criminal)

อาชญากรประเภทนี้ไม่ใช่ผู้ร้ายโดยสันดาน ผู้กระทำความผิดไม่ได้มีเจตนาที่จะฝ่าฝืนระเบียบของสังคม แต่กระทำเพราะความประมาทเลินเล่อ และกระทำความผิดเพราะความจำเป็นต้องป้องกันตัว ปกป้องเกียรติยศชื่อเสียงของตนเอง รวมถึงกระทำความผิดเนื่องจากบันดาลโทสะ รวมถึงการกระทำความผิดต่อความมั่นคงของประเทศหรือการล้มล้างรัฐบาล หรือบางที่เรียกว่า อาชญากรการเมือง เช่นอาชญากรรมทางการเมืองวันที่ 14 ตุลาคม 2516 เป็นต้น

2.2 ทฤษฎีทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศในโซเชี่ยลมีเดีย

2.2.1 ทฤษฎีอาชญาวิทยา

อาชญาวิทยาคือวิชาที่ว่าด้วยอาชญากรรม สาเหตุของการเกิดอาชญากรรม การป้องกันอาชญากรรม และการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด รวมทั้งการลงโทษด้วย โดยอาชญาวิทยาจะอาศัยองค์ความรู้จากสาขาวิชาอื่นในลักษณะเป็นสหวิชามาผสมผสานในการอธิบายปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับอาชญากรรมเพื่อให้ได้ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น²⁸

แนวคิดของสำนักคิดในกลุ่มอาชญาวิทยาที่สามารถนำมาพิจารณาการกระทำของผู้คุกคามทางเพศในโซเชี่ยลมีเดียได้มี 4 สำนักได้แก่

2.2.1.1 สำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม (Classical School of Criminology)

สำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม²⁹ เป็นการรวมกลุ่มของนักวิชาการ นักปราชญ์ นักคิด ในสาขาต่างๆซึ่งมีแนวคิดต่อต้านและต้องการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมในสมัยนั้น (ศตวรรษที่18) พยายามล้มเลิกวิธีการทรมานอย่างเหี้ยมโหดทารุณในระบบไต่สวน ตลอดจนเสนอแนวทางปรับปรุงกฎหมายให้ชัดเจนหลีกเลี่ยงการตีความกฎหมายตามอำเภอใจของตุลาการ

นักอาชญาวิทยาที่ได้รับยกย่องอย่างมากในยุคนี้ได้แก่ ซีซาร์ เบ็คคาเรีย (Cesare Beccaria) นักปราชญ์ชาวอิตาลีได้รับฉายาว่าเป็นบิดาอาชญาวิทยาสมัยเก่าซึ่งเป็นหัวหน้าสำนักนี้ และยังมี เจริม เบนแธม (Jeremy Bentham) นักคิดคนสำคัญอยู่ในสำนักนี้ด้วย

เบ็คคาเรีย ให้ความเห็นว่า “ทุกคนควรเท่ากันในทัศนะของกฎหมาย” หมายความว่าในการกระทำเดียวกันต้องได้รับผลทางกฎหมายเท่าเทียมกัน พิจารณาเพียงการกระทำ ไม่คำนึงถึงสถานะทางสังคมของผู้นั้น อีกทั้งการบัญญัติกฎหมายต้องคำนึงถึงหลักพื้นฐาน นอกจากนี้เบ็คคาเรียยังเชื่ออีกด้วยว่าการป้องกันอาชญากรรมย่อมมีความสำคัญยิ่งกว่าการลงโทษ จึงเป็นสาเหตุให้ฝ่ายนิติบัญญัติต้องบัญญัติกฎหมายออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจนเพื่อให้ประชาชนทุกคนทราบว่าการกระทำใดควรทำหรือควรละเว้น โดยกำหนดรางวัลและโทษอย่างเหมาะสมกับการกระทำนั้นๆ ความประสงค์ของการลงโทษนั้นมีเพื่อข่มขู่ยับยั้งให้ผู้กระทำความผิดเข็ดหลาบและผู้คนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดตาม³⁰

²⁸ ณรงค์ ใจหาญ, ศาสตราจารย์. (2562). *อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. เอกสารประกอบคำบรรยาย วิชา อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา ภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2562.

²⁹ ปกรณ์ มณีปกรณ์. (2555). *ทฤษฎีอาชญาวิทยา*. กรุงเทพฯ : เวสต์เทรค. หน้า 16.

³⁰ ประธาน วัฒนาวณิชย์. (2530). *กฎหมายเกี่ยวกับความคิดของเด็ก: กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ : ประกายพริก. หน้า 7-8.

สาเหตุที่ทำให้คนกระทำความผิดเกิดจากเจตจำนงอิสระเสรี (Free will) ที่มีอยู่ติดตัวมนุษย์ทุกคน โดยมนุษย์จะมีเจตจำนงอิสระที่จะเลือกทำหรือไม่เลือกทำตามใจชอบ แม้บางครั้งผู้กระทำอาจอ้างสาเหตุอื่นใดในการกระทำความผิดก็ตามแต่สุดท้ายผู้ทำนั้นก็ใช้เจตจำนงเสรีในการตัดสินใจเลือกว่าจะกระทำความผิดนั้นหรือไม่ จึงอาจทำให้ผลการกระทำนั้นไปกระทบต่อสิทธิของผู้อื่นขึ้นได้ อันถือได้ว่าเป็นการฝ่าฝืนบรรทัดฐานกฎกติกาของสังคม

ส่วน เจเรมี เบนแธมให้ความสำคัญสนับสนุน เบ็คคาเรียโดยเชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์ถูกควบคุมโดยหลักธรรมชาติ 2 ประการ คือความพอใจ ความชื่นชมยินดี (Pleasure) และความเจ็บปวดทรมานทุกข์ทรมาน (pain) ซึ่งโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์จะชอบความสุข ความสนุกเพลิดเพลินและหนีความเจ็บปวด ความทุกข์ทรมาน และด้วยเหตุที่มนุษย์มีเหตุผล ดังนั้นก่อนที่จะมีกระทำการอย่างใด มนุษย์จะคำนวณเปรียบเทียบระหว่างความพอใจหรือประโยชน์ที่จะได้รับกับความทุกข์ทรมาน อันเป็นผลมาจากการกระทำนั้น สำหรับพฤติกรรมในการก่ออาชญากรรมก็เช่นเดียวกัน หากมนุษย์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าผลการกระทำจะทำให้ได้รับความพอใจมากกว่าความทุกข์ทรมาน มนุษย์ก็จะเลือกประกอบอาชญากรรม³¹ เบนแธมจึงต่อต้านการลงโทษที่ทารุณรุนแรง แต่ให้ความสำคัญกับการลงโทษที่เหมาะสมกับการกระทำความผิดของผู้กระทำ เพื่อให้ผู้ทำนั้นตระหนักได้ว่าโทษ (pain) ที่ได้รับไม่คุ้มค่ากับความพึงพอใจ (pleasure) ทำให้ผู้ทำนั้นตัดสินใจไม่กระทำความผิด

ผู้วิจัยสรุปแนวคิดของสำนัก Classical School ได้ว่าเป็นแนวคิดที่เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมี Free will หรือเจตจำนงอิสระ คือมีอิสระในการตัดสินใจว่าจะกระทำหรือไม่กระทำการต่างๆ โดยใช้เหตุผลพิจารณาว่าความพึงพอใจที่ได้รับ (pleasure) นั้นคุ้มค่ากับโทษ (pain) ที่ต้องได้รับหรือไม่ หากการกำหนดโทษรุนแรงน้อยกว่าประโยชน์ที่ได้รับ มนุษย์มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจกระทำความผิด การป้องกันอาชญากรรมที่ได้ผลดีที่สุดคือการปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเพื่อทำให้ผู้กระทำความผิดเชื่อว่าการก่ออาชญากรรมนั้นมีผลเสียยิ่งกว่าประโยชน์ที่จะได้รับ โดยการกำหนดโทษนั้นต้องมีความเหมาะสม รวดเร็ว และโปร่งใส

2.2.1.2 สำนักอาชญาวิทยากิ่งดั้งเดิม (Neo-Classical School)

แม้แนวคิดของเบ็คคาเรียจะเป็นที่นิยมในสมัยนั้น แต่ได้มีนักคิดนักวิชาการต่าง ๆ มองเห็นถึงข้อบกพร่องในแนวคิดของเบ็คคาเรียในการนำมาประยุกต์ใช้ได้แก่ แนวคิดของเบ็คคาเรียมุ่งไปในการประกอบอาชญากรรม หรือพฤติกรรมของอาชญากร แต่ได้มองข้ามความแตกต่างระหว่างบุคคล การกระทำความผิดของแต่ละบุคคลอาจเกิดจากมูลเหตุจูงใจ หรือความรู้สึกนึกคิดที่แตกต่างกัน อีกทั้งการใช้เจตจำนงอิสระนั้นในแต่ละบุคคลอาจมีการใช้ที่ไม่เท่ากัน เช่น ในผู้สูงอายุ ในเด็ก

³¹ อุทิศ สุภาพ. (2560). *อิทธิพลของปรัชญาอาชญาวิทยา : ประมวลกฎหมายอาญาของไทย (1)* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : https://www.matichon.co.th/article/news_782858 [2564, 15 สิงหาคม].

หรือคนวิกลจริต การที่จะใช้มาตรฐานเดียวกันในการลงโทษบุคคลเหล่านี้จึงไม่เหมาะสมนัก อีกทั้งหากบางกรณีบุคคลพึงเคยกระทำผิดครั้งแรกแต่ต้องได้รับโทษเท่าเทียมกับผู้ที่กระทำผิดซ้ำ หากมีการกำหนดโทษไว้หนักอาจทำให้ผู้กระทำผิดครั้งแรกได้รับโทษที่หนักเกินไป หรือหากกำหนดโทษไว้เบาอาจทำให้ผู้กระทำผิดซ้ำได้รับโทษเบาเกินไป การชั่งน้ำหนักระหว่าง ความพึงพอใจกับการได้รับโทษจะต้องเกิดปัญหาขึ้นอย่างแน่นอน³²

นักคิดในสำนักนี้จึงได้มีข้อเสนอในการนำพฤติการณ์รอบตัวและประวัติภูมิหลังของผู้กระทำความผิดมาใช้ประกอบการพิจารณา และให้ศาลรับฟังความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ เช่น แพทย์จิตเวช นิติเวช ประกอบในการพิจารณา และให้ศาลหันมาสนใจผู้กระทำความผิดบางประเภทที่ไม่สามารถมีเจตจำนงอิสระได้อย่างแท้จริง เช่น คนชรามากๆ เด็ก คนปัญญาอ่อน หรือคนวิกลจริต เป็นต้น ให้คนเหล่านี้ได้รับการลดหย่อนผ่อนโทษตามความเหมาะสม³³

แนวคิดของสำนักอาชญาวิทยานี้เป็นแรงผลักดันให้กฎหมายอาญามีบทกำหนดโทษข้อยกเว้นความผิด ยกเว้นโทษ และการลดโทษ

กฎของแม็กเนเทน (M'Naghten Rule) การเกิดขึ้นของกฎนี้เกิดขึ้นจากความพยายามในการลอบสังหารประธานาธิบดีของอังกฤษ โรเบิร์ต พิล ในปี 1843 โดย แดเนียล แม็กเนเทน ชายผู้ป่วยทางจิตเป็นโรคหลงผิด ซึ่งได้ทำการฆ่า เอ็ดเวิร์ด ดรัมมอน เลขาของประธานาธิบดี ขณะถูกขุ่นได้พิจารณาว่าเขาไม่มีความผิดเนื่องจากความวิกลจริต พระราชินีวิกตอเรียได้เรียกผู้พิพากษาเขาพบเพื่อพูดคุยถึงคำตัดสินดังกล่าว คำอธิบายของเหล่าผู้พิพากษาต่อมาได้กลายเป็น กฎของแม็กเนเทน มีไว้สำหรับการอธิบายถึงการผ่อนปรนการลงโทษในบุคคลบางประเภท³⁴

2.2.1.3 สำนักอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยม (Positive School)

กลุ่มนักวิชาการนักคิดรุ่นใหม่จากหลายสาขาอาชีพ หลายแขนง ได้นำหลักวิทยาศาสตร์เข้ามาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ โดยใช้หลัก 'เหตุนำมาซึ่งผล' กล่าวคือ ทุกปรากฏการณ์จะเกิดขึ้นย่อมมีสาเหตุ เมื่อทราบถึงสาเหตุที่เกิดอาชญากรรมแล้ว การแก้ไขปัญหาย่อมสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการหาทางป้องกันที่ต้นเหตุอาชญากรรม ไม่ใช่โดยการออกกฎหมายหรือการลงโทษ เปลี่ยนปรัชญาของการลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทน หรือข่มขู่ยับยั้ง ให้

³² ศิริชัย จันทรสว่าง. (2545). *การสร้างเครือข่ายครอบครัวบำบัดกับการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในชุมชนด้วยศาสนาอิสลาม*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 6.

³³ สุดสงวน สุธีสร. (2547). *อาชญาวิทยาและงานสังคมสงเคราะห์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 47.

³⁴ USLEGAL. (2022). *The M'Naghten Rule* (Online). Available : <https://criminallaw.uslegal.com/defense-of-insanity/the-mnaghten-rule/> [2022, July 5].

เป็นการบำบัดรักษาฟื้นฟูจิตใจให้ผู้กระทำผิดกลับตัวเป็นคนดีต่อไป กล่าวคือสำนักอาชญาวิทยานี้มีแนวคิดใช้หลักวิทยาศาสตร์เข้ามาตัดสิน โดยมุ่งพิจารณาไปที่ปัญหาเฉพาะตัวของบุคคลและนิยมพิจารณาอาชญากรรมในแง่พฤติกรรมศาสตร์ ไม่ใช่เพียงในแง่กฎหมายเพียงอย่างเดียว³⁵

สำนักอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยม แบ่งออกได้เป็น 2 แนวสำนักความคิดคือ³⁶

แนวแรก สำนักอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยมแนวภูมิศาสตร์

ศึกษาคิดค้นเกี่ยวกับอาชญากรรมโดยใช้หลักวิทยาศาสตร์โดยได้นำปรากฏการณ์ด้านภูมิศาสตร์มาใช้ในการอธิบายอาชญากรรม เช่น การศึกษาและรวบรวมสถิติทางอาชญากรรมของอดอล์ฟ เกตเลห์ ได้นำเสนอว่า “อาชญากรรมในลักษณะประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายนั้นมักเกิดขึ้นในที่ที่อากาศร้อนมากกว่าที่ที่อากาศหนาว” แต่ในทางกลับกัน “อาชญากรรมลักษณะประทุษร้ายต่อทรัพย์สินมักเกิดขึ้นในที่ที่อากาศหนาวมากกว่าที่ที่อากาศร้อน” เป็นต้น

แนวที่สอง สำนักอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยมแนวชีวภาค

สำนักนี้มีความคิดสืบเนื่องมาจากแนวคิดของ ซีซาร์ ลอม โบร โซ โดยลอม โบร โซได้แบ่งอาชญากรออกเป็น 4 ประเภท คือ

ประเภทแรก อาชญากรโดยกำเนิด (Born criminals)

ลอม โบร โซเชื่อว่าอาชญากรจำพวกนี้มีลักษณะทางพันธุกรรมบกพร่องต่างๆมาจากบรรพบุรุษดึกดำบรรพ์ทำให้พัฒนาการต่ำกว่ามนุษย์ปกติ มีคุณภาพด้อยกว่ามนุษย์ทั่วไป เช่น พฤติกรรมคล้ายสัตว์ป่า ชอบเบียดเบียน รังแก สังหารผู้อื่นเพื่อความอยู่รอดของตน และไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ โดยลอม โบร โซกล่าวว่า อาชญากรประเภทนี้อาจมีจำนวน 1 ใน 3 ของอาชญากรทั้งหมด กล่าวคือ เกิดมาก็มีลักษณะทางพันธุกรรมเป็นอาชญากรเลย โดยลอม โบร โซได้ศึกษาจากอาชญากรที่มีอยู่ว่าส่วนมากมีลักษณะทางกรรมพันธุ์เป็นอย่างไร ไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ เช่น รูปพรรณสันฐาน ผิวพรรณ หน้าตา เป็นต้น

ประเภทที่สอง อาชญากรวิกลจริต (Insane criminals)

ลอม โบร โซเชื่อว่าอาชญากรประเภทนี้มีความผิดปกติหรือบกพร่องทางจิตหรือประสาท เช่น ปัญญาอ่อน วิกลจริต ซึมเศร้า เป็นต้น ทำให้ไม่สามารถควบคุมตนเองได้เหมือนบุคคลปกติ

ประเภทที่สาม อาชญากรตามโอกาส (Occasional criminals)

³⁵ ประชา กระทบ. (2550). *แนวทางการกำหนดบทนิยาม “การทรมานและทารุณกรรม” ในประมวลกฎหมายอาญาไทยให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยต่อต้านการทรมานและทารุณกรรมฯ*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

³⁶ ธีรวัจน์ สุทธิโยธิน. (ม.ป.ป.). *ทฤษฎีอาชญาวิทยา* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://law.stou.ac.th/dynfiles/%E0%B8%81%E0%B8%A1> [2565, 3 กรกฎาคม].

ลอมโบโรโซเชื่อว่าอาชญากรประเภทนี้ไม่ได้มีความบกพร่องทางกายหรือทางจิตอย่างเด่นชัด แต่จะก่ออาชญากรรมเมื่ออยู่ภายใต้เงื่อนไขบางประการที่เป็นปัจจัยสนับสนุนให้กระทำ ความผิด เช่น คนตกงานเดินอยู่ตามถนนบังเอิญเห็นผู้เสียหายเสียบกุญแจรถและคิดเครื่องยนต์ทิ้งไว้ จึงได้ขโมยรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายไป เป็นต้น ลอมโบโรโซกล่าวว่า อาชญากรตามโอกาสมีจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของอาชญากรทั้งหมด

ประเภทที่สี่ อาชญากรโดยอารมณ์ (Criminaloids or Criminals by passion)

ลอมโบโรโซเชื่อว่าอาชญากรประเภทนี้ได้กระทำความผิดเพราะความกดดันทางอารมณ์ เช่น หึงหวงคนรักจึงใช้ปืนยิงคนรักและผู้ທີ່คิดว่าเป็นชู้ หรือฆ่าคนรักและบุตรและฆ่าตัวตายตาม เพื่อหนีหนี เป็นต้น

ลอมโบโรโซจึงได้เสนอแนวความคิดไว้ว่า การลงโทษผู้กระทำผิดนั้นไม่ควรลงโทษด้วยวิธี เดียวกันทั้งหมด ควรพิจารณาลงโทษให้เหมาะสมยุติธรรมตามลักษณะแก่ผู้กระทำผิดรายบุคคล และควรแยกเรือนจำของผู้กระทำที่เป็นอาชญากรโดยกำเนิด และพวกวิกลจริต ไม่ปะปนกับนักโทษ อื่น รวมถึงแยกผู้กระทำผิดครั้งแรกออกจากผู้กระทำผิดซ้ำซากเพื่อไม่ให้ผู้กระทำผิดครั้งแรกเรียนรู้ วิธีการกระทำความผิดจากผู้กระทำผิดซ้ำ แต่หากเห็นว่าผู้กระทำผิดไม่สามารถแก้ไขเยียวยาได้แล้ว ควรกำหนดโทษประหารชีวิตหรือโทษจำคุกตลอดชีวิต ในส่วนของผู้กระทำผิดครั้งแรกด้วยความ ประมาทให้มีการคุมประพฤติไว้ก็เพียงพอ³⁷

2.2.1.4 สำนักอาชญาวิทยาสังคม สมัยใหม่ (Sociological School)

อาชญาวิทยาสังคมสมัยใหม่³⁸ นี้จะยึดหลักกลุ่มชนหรือสังคมเป็นแนวทาง กล่าวคือสาเหตุ ของการกระทำความผิดนั้นอาจเกิดจากสาเหตุในทางร่างกายและจิตใจของผู้กระทำความผิด รวมไปถึง สังคมรอบข้างของผู้นั้นด้วย ดังนั้นในการศึกษาเหตุแห่งการกระทำความผิดนั้นต้องศึกษาถึง บุคลิกภาพส่วนตัวโดยอาศัยความรู้ทางวิชาชีววิทยาและจิตวิทยา และสภาวะสังคมรอบตัวของ ผู้กระทำผิด โดยอาศัยความรู้ทางวิชามานุษยวิทยา สังคมวิทยา จิตวิทยาสังคม และสถิติอาชญากรรม

สำนักนี้มองว่าสภาพแวดล้อมทางสังคมเป็นตัวหล่อหลอมให้เกิดบุคลิกภาพ โดยผู้คนที่ อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันนั้นก็จะมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันไปด้วย ซึ่งบุคลิกภาพนี้ก็เป็นเรื่องช่วยให้เราอ่านความเคลื่อนไหวในลักษณะของการเกิดอาชญากรได้

³⁷ ณัฐวิวัฒน์ สุทธิโยธิน. (ม.ป.ป.). *ทฤษฎีการลงโทษ* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : chrome-extension://efaidnbmnnnibpccajpcgplefindmkaj/https://www.stou.ac.th/schools/slsw/upload/41716_6.pdf [2565, 3 กรกฎาคม].

³⁸ *หมวดที่ 2 สำนักและแนวคิดทางอาชญาวิทยา บทที่ 4 สำนักอาชญาวิทยาสังคม (สมัยใหม่)* (ออนไลน์). เข้าถึงได้ จาก : [chrome-extension://efaidnbmnnnibpccajpcgplefindmkaj/http://old-book.ru.ac.th/e-book/1/LA3333\(54\)/LA3333-2.pdf](chrome-extension://efaidnbmnnnibpccajpcgplefindmkaj/http://old-book.ru.ac.th/e-book/1/LA3333(54)/LA3333-2.pdf) [2565, 3 กรกฎาคม].

แนวความคิดของสำนักอาชญาวิทยาสังคมนิยมใหม่ก็คือ ‘การใช้มาตรการอื่นแทนการใช้เรือนจำ’ เนื่องจากในบางกรณีการจับผู้กระทำผิดทุกประเภทเข้าเรือนจำไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาอาชญากรรม แต่อาจเพิ่มปัญหานักโทษล้นคุก บางกรณีอาจก่อให้เกิดอาชญากรรมมากยิ่งขึ้น โดยการใช้มาตรการอื่นแทนการใช้เรือนจำเป็นการแก้ไขตัวผู้กระทำผิดแทนการลงโทษ และปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคล มาตรการดังกล่าวที่นำมาใช้และเห็นเป็นผลดียิ่งกว่าผลเสีย ได้แก่ การคุมประพฤติ การพักการลงโทษ การรอกการลงโทษ การชะลอการฟ้อง การทำงานสาธารณะแทนการจำคุก ชุมชนบำบัด เป็นต้น ซึ่งการใช้มาตรการดังกล่าวเป็นที่ยอมรับและนิยมใช้กันทั่วไปซึ่งปรากฏว่าได้ผลดี ได้แก่ อังกฤษ อเมริกา เยอรมัน ญี่ปุ่น ฮอลแลนด์ สิงคโปร์ และไทย เป็นต้น

ในประเทศไทยได้มีการนำมาตรการ การใช้มาตรการอื่นแทนการใช้เรือนจำ มาใช้บ้างแล้วแต่ยังคงอยู่ในช่วงเริ่มต้น เนื่องจากสภาพสังคม และทัศนคติของคนไทยที่มีค่านิยมดั้งเดิมว่าผู้กระทำผิดต้องถูกลงโทษอย่างสาสม สังคมจะรู้สึกปลอดภัยมากกว่าตราบใดที่ผู้กระทำผิดถูกควบคุมตัวอยู่ในคุก ดังนั้นการจะเริ่มใช้มาตรการดังกล่าวจะต้องศึกษาจากประเทศที่ใช้มาตรการนี้ก่อน ถ้าหากว่าได้ผลดีจึงจะเริ่มนำมาใช้ ซึ่งปัจจุบันแนวคิดตามสำนักอาชญาวิทยาสังคมนิยมใหม่ในสังคมไทยเริ่มเป็นที่แพร่หลาย มีแรงผลักดันจากนักวิชาการที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย พยายามกระตุ้นสนับสนุนให้องค์กรศาลหันมาใช้มาตรการอื่นแทนการใช้เรือนจำมากขึ้น โดยให้พิจารณาไปตามความคิด บุคลิกภาพ และสังคมรอบข้างของผู้กระทำผิดแยกเป็นกรณีๆ ไป

2.2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการก่ออาชญากรรม

2.2.2.1 ทฤษฎีเหตุและผล

เป็นทฤษฎีที่มาจากสำนักคิดดั้งเดิม (Classical School) โดยได้อธิบายว่าพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกนั้นเป็นการกระทำที่มีเหตุผล มนุษย์ทำตามความประสงค์โดยแสดงพฤติกรรม หรือการวางแผนและดำเนินการตามแผน โดยสามารถเลือกที่จะกระทำหรือไม่ก็ได้ โดยมนุษย์จะมีการพิจารณาผลประโยชน์และโทษที่เกิดจากการกระทำนั้นๆ โดยหากผลประโยชน์ที่ได้รับมีมากกว่าโทษ มนุษย์มีแนวโน้มที่จะเลือกที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา แต่หากพิจารณาแล้วได้ผลว่าโทษที่จะได้รับมากกว่าประโยชน์ มนุษย์จะเลือกไม่กระทำการนั้นๆ³⁹

2.2.2.2 ทฤษฎีการขัดเกลา

David Matza อธิบายว่าพฤติกรรมของอาชญากรนั้นเกิดจากการขาดการขัดเกลาทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ที่เป็นสถาบันหลักในการขัดเกลาพฤติกรรมต่างๆ สถาบันการศึกษา สถาบัน

³⁹ อนุวัตร จุลินทร, อุษณี โยเหลา และเพชรรัตน์ ไสยสมบัติ. (2019). ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลและทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน: การนำไปประยุกต์ใช้ด้านธุรกิจ. *Humanities, Social Sciences and arts*. 12(5), 131.

ทางศาสนา รวมถึงชุมชนรอบตัวด้วย โดยกระบวนการขัดเกลามีหน้าที่ถ่ายทอดค่านิยม ความเชื่อ แบบแผนการปฏิบัติ และประเพณีในสังคมนั้นๆ

การหล่อหลอมพฤติกรรมของคนในสังคมเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เนื่องจากหากไม่สามารถขัดเกลากฎพฤติกรรมของผู้คนในสังคมได้ อาจทำให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบน มีบุคลิกภาพที่ไม่สมบูรณ์ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญในการเกิดอาชญากรรมได้⁴⁰ เช่น พ่อและแม่รักลูกสาวมากกว่าลูกชายทำให้ลูกชายเกิดความไม่พอใจและเกลียดผู้หญิง จึงแสดงออกโดยการทำร้ายผู้หญิง เป็นต้น

2.2.2.3 ทฤษฎีความแตกต่างในการคบหาสมาคม หรือความสัมพันธ์ที่แตกต่าง

Sutherland อธิบายสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรไม่ได้เกิดจากการสืบทอดจากพันธุกรรม แต่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้โดยการเรียนรู้โดยสัมผัสโดยเฉพาะกลุ่มที่มีความสนิทสนมกัน การเรียนรู้พฤติกรรมของอาชญากรนั้นเป็นการเรียนรู้ถึงความคิดทัศนคติ เทคนิคในการประกอบอาชญากรรม กล่าวคือ หากมนุษย์มีการคบค้าสมาคมกับผู้ที่เป็นอาชญากร จะเกิดการเรียนรู้และซึมซับทัศนคติ และแนวคิดไปในทางเดียวกัน และเมื่อมีทิศทางแนวคิดไปในทางเดียวกันก็จะเริ่มสนใจที่จะประกอบอาชญากรรมนั้นตาม โดยการศึกษาไปถึงเทคนิคการกระทำ แรงจูงใจต่างๆ หรือที่เรียกกันว่า “พฤติกรรมเลียนแบบ” นั่นเอง⁴¹

2.2.2.4 ทฤษฎีทางจิตวิทยา

เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าแรงจูงใจ บุคลิกภาพ ความเครียด ความรู้สึกขัดแย้งในอารมณ์ และความไม่ปรารถนาเป็นพื้นฐานในการกระทำความคิดของคน เช่นการขาดความรักความสนใจ ทำให้มีพฤติกรรมเรียกร้องความสนใจ ขี้อิจฉา ป่วยทางจิต หรือมีความผิดปกติทางบุคลิกภาพ ซึ่งเหตุเหล่านี้จะนำไปสู่การกระทำความคิดในภายหน้าได้

Zigmund Freud เชื่อว่าจิตใต้สำนึกของคนมีส่วนผลักดันให้เกิดอาชญากรรมได้ โดยประกอบไปด้วย⁴²

สัญชาตญาณดิบ (Id) คือการกระทำตามความต้องการ เป็นความรู้สึกที่มีมาแต่กำเนิด เช่นกินเมื่อหิว ความต้องการทางเพศ เป็นต้น

⁴⁰ สุทัศน์ บุญโสม. (2557). การขัดเกลากฎทางสังคมของครอบครัวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่นตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ (ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. 4(1), 96-98.

⁴¹ ศฤกษ์ สืบพงษ์ศิริ และผศ.พ.ต.ท.ดร. (2559). การอธิบายพฤติกรรมเบี่ยงเบน Autoerotic ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของเอเลอร์. *วารสารวิชาการอาชญวิทยาและนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ*. 2(1), 38-39.

⁴² ต้องรัก จิตบรรเทา. (2560). บุคลิกภาพตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ*. 10(2), 277-278.

อัตตา (Ego) เป็นสิ่งที่พัฒนามาจากสัญชาตญาณดิบ ไม่ได้มีมาตั้งแต่เกิด เป็นตัวควบคุมสัญชาตญาณดิบไว้ เช่น มนุษย์เรียนรู้ว่าเวลาใดจึงจะเป็นเวลาอาหาร ดังนั้นเมื่อหิวและต้องการจะกินอาหารแต่เนื่องจากยังไม่ถึงเวลากินก็จะยังไม่กิน เป็นต้น

สติสัมปชัญญะ (Superego) เป็นเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรม การคำนึงถึงบาปบุญ การยึดมั่นในจารีตประเพณี เช่น เมื่อมนุษย์มีความต้องการทางเพศ (Id) และอยู่กับเพศตรงข้ามสองต่อสอง (Ego) แต่ก็เลือกที่จะไม่ข่มขืนกระทำชำเราเนื่องจากคำนึงถึงศีลธรรม ความผิดบาป (Superego) เป็นต้น

อย่างไรก็ตามเมื่อสัญชาตญาณดิบถูกกดไว้มากเกินไปโดยถูกควบคุมด้วยสามัญสำนึกอาจทำให้รู้สึกกดดันและเมื่อหากวันใดที่สัญชาตญาณดิบพุ่งขึ้นสูง อาจจะทำให้ขาดอัตตาและสติสัมปชัญญะไป และเลือกกระทำตามสัญชาตญาณดิบนั้นก็อาจเกิดเป็นการกระทำอาชญากรรมได้

2.2.2.5 ทฤษฎีการกระทำที่เป็นกิจวัตร (Theory of Routine Activity)

นักอาชญาวิทยา Cohen และ Felson (1979) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบ 3 ประการที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดอาชญากรรม ได้แก่ เป้าหมายที่เหมาะสม (Suitable target) การขาดความสามารถในการป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรมในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน (Lack of capable guardian) และแรงจูงใจหรือเหตุที่ทำให้ตัวอาชญากรเองนั้นลงมือกระทำความผิด (Offender)⁴³

นักอาชญาวิทยาทั้งสองได้ให้นิยามของคำว่าปกตินิสัยคือ เป็นการกระทำใดๆของบุคคลที่กระทำเป็นประจำ สม่ำเสมอ⁴⁴ เช่น การโพสต์รูปภาพลงอินเทอร์เนตเสมอๆ การชอบเช่าคอนสแตนที่ที่อยู่ ณ ปัจจุบัน การโพสต์ข้อความสองแง่สามง่ามลงบนบัญชีโซเชียลมีเดีย เป็นต้น

อาชญากรมักจะสังเกตเหยื่อจากลักษณะปกตินิสัยที่เหยื่อมักจะทำเสมอๆและใช้เป็นโอกาสในการก่ออาชญากรรม โดยจะเลือกเหยื่อที่ไม่มีความสามารถหรือมีความสามารถน้อยในการตอบโต้หรือป้องกันตนเอง เช่น คนมีชื่อเสียงเนื่องจากคนเหล่านี้มักจะกลัวเสียภาพพจน์ หรือกลัวเสียแฟนคลับ หรือเด็ก หรือคนที่ชอบโพสต์ภาพเซ็กซี่

⁴³ กษพรธม มณีภาค และอุนิษา เลิศโตมรสกุล. (2562). การตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากการกระทำความผิดในโลกอินเทอร์เนต: กรณีศึกษาการรังแกกันในโลกโซเชียล ในรูปแบบคุกคามทางเพศ ในเขตกรุงเทพมหานคร. *Research and development Journal Suan Sunandha Rajabhat University*. 11(2).

⁴⁴ พลิสสุภา พงนะลาวัณย์. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ: ศึกษากรณีแฮร์กลูโกซ์* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : https://scholar.utcc.ac.th/bitstream/6626976254/3895/1/proceeding_0040%20%E0%B8%9E%E0%B8%A5%E0%B8%B4%E0%B8%AA%E0%B8%AA%E0%B8%8%E0%B8%A0%E0%B8%B2.pdf [2565, 5 มกราคม].

2.2.3 ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Triangle Theory)

การที่จะแก้ไขปัญหาอาชญากรรมได้นั้น จะต้องทราบถึงต้นเหตุที่เป็นที่มาของปัญหานั้นๆ เสียก่อน แนวทางการป้องกันปัญหาอาชญากรรมนั้นมีหลักปรัชญาว่า “สร้างความหวาดกลัวให้กับคนร้าย และสร้างความอบอุ่นใจให้กับคนดี” โดยผู้แก้ปัญหานั้นต้องมีข้อมูลเพียงพอในการวิเคราะห์ปัญหาการเกิดอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ อาจศึกษาข้อมูลที่เกิดจากการลงพื้นที่สำรวจเอง จากคดีที่มีผู้มาร้องทุกข์ หรือข่าวสารตามพื้นที่ต่างๆ เพื่อที่จะให้ทราบถึง พฤติกรรมของอาชญากร การเลือกเวลาและสถานที่ในการลงมือกระทำความผิด

ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรมอธิบายถึงสาเหตุการเกิดอาชญากรรมไว้หลักๆ 3 ประการ คือ⁴⁵

ประการแรก เหยื่อ (Victim) / เป้าหมาย (Target) คือ บุคคล สถานที่ หรือสิ่งของที่ถูกรุมกระทำต่อ หรือสิ่งที่ดีตกเป็นเป้าหมายในการกระทำความผิด

ประการที่สอง ผู้กระทำความผิด (Offender) คือ บุคคลผู้มีความต้องการหรือจะกระทำความผิด

ประการสุดท้าย โอกาส (Opportunity) ช่วงเวลา หรือสถานที่ที่เหมาะสมที่ผู้กระทำความผิดเลือกที่จะลงมือกระทำความผิด

เมื่อมีองค์ประกอบครบทั้งสามประการแล้วจะเกิดอาชญากรรมขึ้น ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขและป้องกันการเกิดอาชญากรรม ผู้แก้ไขจะต้องทำการตัดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งให้หายไปเพื่อไม่ให้เกิดองค์ประกอบครบในการก่ออาชญากรรม โดยอาจมีวิธีการดังนี้

ในด้านเหยื่อ (Victim) หรือเป้าหมาย (Target) ในการกระทำความผิด ผู้เสียหายหรือเหยื่อต้องรู้จักหาทางป้องกันตัวเอง โดยครอบครัว ชุมชน และตำรวจต้องให้ข้อมูลที่มีประโยชน์เพื่อใช้ในการป้องกันการเกิดอาชญากรรม เช่น การระบุตำแหน่งที่มักเกิดอาชญากรรม การให้ความรู้ในการป้องกันตัว รวมไปถึงเทคนิควิธีการที่ผู้กระทำความผิดใช้ในการก่ออาชญากรรม เป็นต้น

ในด้านผู้กระทำความผิด (Offender) พยายามควบคุมจำนวนผู้กระทำความผิด โดยอาศัยการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการทลายแหล่งซ่องสุมที่อาจนำมาซึ่งการกระทำความผิด การให้ความสำคัญและเข้าจับกุม ควบคุมพื้นที่เกิดเหตุอย่างทันท่วงทีเพื่อเพิ่มโอกาสในการจับกุมตัวผู้กระทำความผิดได้ และอาจติดต่อกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ เช่น หากเป็นพื้นที่ที่มีการก่ออาชญากรรมเกี่ยวกับ

⁴⁵ พิมพ์ธรา พัสตุประดิษฐ์ และกิตติชนทัต เลอวงค์รัตน์. (2020). แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานรักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยวของข้าราชการตำรวจในสังกัดกองกำกับการ 3 กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 1. *วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย*. 16(1), 93-94.

ยาเสพติด ให้ตำรวจร่วมด้วยหน่วยงานปราบปรามยาเสพติดลงพื้นที่เพื่อวิเคราะห์สาเหตุและแก้ปัญหาาร่วมกัน เป็นต้น

ในด้านโอกาส (Opportunity) โอกาสนั้นเป็นเรื่องของปัจจัยภายนอกคือเวลา และสถานที่ ดังนั้นต้องทำการควบคุมให้โอกาสเหล่านี้ลดลง

เวลา ผู้แก้ไขต้องลงพื้นที่ ติดตามจากเรื่องที่มีคนมีประชาชนมาร้องทุกข์ รวมถึงติดตามข่าวสารเพื่อเก็บข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ถึงเวลาที่ผู้กระทำความผิดเลือกลงมือกระทำความผิดในพื้นที่ของตน เพื่อทำการจัดสายตรวจให้ลงไปควบคุมในเวลานั้นๆ

สถานที่ เมื่อมีผู้มาร้องทุกข์ร้องเรียน ให้ผู้แก้ไขลงพื้นที่ที่มักมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น เพื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุหรือข้อบกพร่องของสถานที่เหล่านั้นว่ามีความเหมาะสมในการก่ออาชญากรรมอย่างไร เช่น มักมีการจี้ชิงทรัพย์ในซอยA เนื่องจากมืดและผู้คนไม่พลุกพล่าน ผู้แก้ไขอาจแก้ปัญหาด้วยการติดไฟให้สว่างและส่งสายตรวจลงไปตรวจตราพื้นที่ดังกล่าว เป็นต้น

2.2.4 ทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociological Jurisprudence)

เป็นทฤษฎีที่เน้น ‘บทบาทความสัมพันธ์ของกฎหมายต่อสังคม’ โดยจะพิจารณาถึงบทบาทหน้าที่หรือการทำงานของกฎหมาย ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่ากฎหมายถูกตราขึ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในแก้ไขปัญหาต่างๆ รวมถึงความขัดแย้ง ความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นในสังคม โดยมีข้อพิจารณา 2 ข้อดังนี้⁴⁶

ข้อพิจารณาแรก นิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยากับการมองกฎหมายที่เป็นเครื่องมือของรัฐที่ใช้ควบคุมผู้คนในสังคมเชิงบวก ซึ่งมุมมองนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

กลุ่มแรก คือกลุ่มที่มีแนวคิด โอนเอียง โกลัซซิคความคิดแบบสังคมนิยม (หลักความสมานฉันท์ของสังคม) โดยเจ้าของแนวคิดนี้มีชื่อว่า ลีอง ดิวกี (Leon Duguit) โดยมีแนวคิดว่าการเขียนกฎหมาย หรือการใช้กฎหมายที่เป็นเครื่องมือของรัฐควบคุมผู้คนในสังคมจะต้องตระหนักถึงประโยชน์ของส่วนรวม หรือมีการแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มิใช่การบัญญัติหรือใช้กฎหมายเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง⁴⁷

ดิวกี ให้ความสำคัญกับ ‘หน้าที่’ ยิ่งไปกว่า ‘สิทธิ’ กล่าวคือ กฎหมายจะกำหนดหน้าที่ของบุคคลเพื่อประโยชน์ส่วนมาก ส่วนเรื่องสิทธิตามธรรมชาติของปัจเจกชนเป็นเพียงสิ่งที่เกิดขึ้นมา

⁴⁶ สิทธิกร สักดิ์แสง และอภิรดี กิตติสิทโธ. (2562). แนวคิดว่าด้วยกฎหมายที่เป็นเครื่องมือของรัฐควบคุมคนในสังคม : มุมมองเชิงลบและเชิงบวก. *วารสารนิติศาสตร์และสังคมท้องถิ่น*. 3(1), 32.

⁴⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 33.

เอง⁴⁸ อีกทั้งกฎหมายไม่มีความจำเป็นต้องแบ่งแยกเป็นกฎหมายเอกชนหรือกฎหมายมหาชน เนื่องจากกฎหมายทั้งปวงต้องมีอยู่เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมเท่านั้น

กลุ่มที่สอง คือกลุ่มที่มีแนวความคิดโอนเอียงมาทางอนุรักษนิยมเสรีนิยมกับกฎหมายในฐานะเป็นเครื่องมือเพื่อบรรลุเป้าหมาย⁴⁹

รูคอร์ดฟ ฟอน เฮียร์ริง (Rudolf Von Jhering) มีแนวคิดว่ากฎหมายเป็นเครื่องมือของรัฐเพื่อบรรลุเป้าหมายทางสังคม ซึ่งเป็นเป้าหมายทางสังคมแบบอรรถประโยชน์เชิงสังคม กล่าวคือการบัญญัติกฎหมายต้องเป็นการผนึกความคิดทางกฎหมายเข้ากับความเป็นจริงทางสังคมเพื่อให้การบัญญัติกฎหมายเป็นไปตามประโยชน์ของสังคมที่แท้จริง โดยจะเรียกว่า ‘วัตถุประสงค์ของกฎหมาย’

ก่อนที่จะบัญญัติตัวบทกฎหมายขึ้นมา นั้น จะต้องทราบเสียก่อนว่ามีวัตถุประสงค์อะไรในการที่จะบัญญัติกฎหมายขึ้นมา กล่าวคือกฎหมายถูกบัญญัติขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริงทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นเพื่อควบคุม หรือแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม

เฮียร์ริง มองว่ามีผลประโยชน์ที่แท้จริง 3 ประเภท คือ ผลประโยชน์ของปัจเจกชน ผลประโยชน์ของรัฐและ ผลประโยชน์ของสังคม โดยการออกกฎหมายต้องคำนึงถึงประโยชน์ทั้ง 3 ประเภทอย่างเสมอภาคกัน สร้างสมดุลของผลประโยชน์ของสังคม ดังนั้นกฎหมายจึงมีความจำเป็นที่จะต้องถูกแก้ไข ปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลาตามสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ไม่ใช่เป็นเรื่องที่เป็นกฎธรรมชาติตายตัว เพื่อให้ผลประโยชน์ของผู้คนในสังคมที่มีความแตกต่างกันอยู่ร่วมกันได้ โดยปกติสุข

กลุ่มที่สาม แนวความคิดโอนเอียงมาทางอนุรักษนิยมเสรีนิยมกับทฤษฎีวิวิศวกรรมสังคม รอสโค พาวด์ (Roscoe Pound) ได้พัฒนาแนวคิดกฎหมายในฐานะเป็นเครื่องมือเพื่อบรรลุเป้าหมายของ เฮียร์ริง ให้มีรายละเอียดในทางปฏิบัติและทำให้ทฤษฎีนี้แพร่หลายมากขึ้น โดยมีแนวคิดว่า “กฎหมายต้องมั่นคงแต่ต้องไม่หยุดนิ่ง”⁵⁰ หรือที่เรียกว่า “ทฤษฎีวิวิศวกรรมสังคม” (Social Engineering Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่เน้นภารกิจของนักกฎหมายในการจัดระบบให้ผลประโยชน์ต่างๆเกิดความสมดุลกัน โดยอาศัยกลไกทางกฎหมายซึ่งเป็นเครื่องมือของรัฐที่ใช้เพื่อควบคุมผู้คนในสังคมคล้ายกับการเป็นวิศวกรรมสังคมที่มุ่งสร้างโครงสร้างสังคมใหม่อันมีประสิทธิภาพในการตอบสนอง ความต้องการของประชาชนอย่างสูงสุด โดยให้เกิดการริ้วรานหรือสูญเสียน้อยที่สุด

⁴⁸ จรัญ โฆษณานันท์. (2550). *นิติปรัชญาแนววิพากษ์*. กรุงเทพฯ: นิติธรรม, 245-249.

⁴⁹ สิทธิกร ศักดิ์แสง และอภิรดี กิตติสิทโธ. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 46. หน้า 35.

⁵⁰ เฉลิมชัย กักเกียรติกุล. “*รอสโค พาวด์ (Roscoe Pound)*” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://chalemchainbtc.blogspot.com/2013/roscoe-pound-27.htm?m=1> [2565, 3 กรกฎาคม].

ทฤษฎีวิศวกรรมสังคมของ พาวด์ ได้ให้ความหมายของเรื่องผลประโยชน์ว่า เป็นเรื่องของ ข้อเรียกร้อง ความต้องการหรือความปรารถนาของมนุษย์ ซึ่งเป็นภารกิจที่กฎหมายต้องกระทำ เพื่อที่จะ ให้ผลประโยชน์ดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างแท้จริง โดยพาวด์ ได้แยก ผลประโยชน์ ออกเป็น 3 ประเภท เช่นเดียวกับ เยียร์ริง ดังนี้

ประเภทแรก ผลประโยชน์ของปัจเจกชน (Individual interests) คือ ข้อเรียกร้อง ความต้องการ ความปรารถนาและความคาดหวังในการดำรงชีวิตของปัจเจกชน ไม่ว่าจะเป็น ผลประโยชน์ด้านบุคลิกภาพส่วนตัว อันได้แก่ ผลประโยชน์ในร่างกาย เสรีภาพ แห่งเจตจำนง เกียรติยศและชื่อเสียง ความมีอิสระส่วนตัว และการเชื่อถือหรือนับถือสิ่งต่างๆ ความสัมพันธ์ทาง ครอบครัว รวมไปถึงผลประโยชน์ในเรื่องอันเป็นแก่นสาระสำคัญ ซึ่งรวมถึงการมีทรัพย์สินส่วนตัว เสรีภาพในการประกอบอุตสาหกรรมหรือในการทำสัญญา การได้ประโยชน์ตามคำมั่นสัญญา เสรีภาพในการสมาคมและการจ้างแรงงานอันต่อเนื่อง

ประเภทที่สอง ผลประโยชน์ของมหาชน (Public interest) กล่าวถึง ข้อเรียกร้อง ความต้องการ หรือความปรารถนาที่ปัจเจกชนยึดมั่นอันเกี่ยวพันหรือเกิดจากจุดยืนในการดำรงชีวิตที่ เกี่ยวกับการเมือง ได้แก่ ผลประโยชน์ของรัฐในฐานะที่เป็นนิติบุคคลที่จะครอบครองหรือเวนคืน ทรัพย์สิน และผลประโยชน์ของรัฐในฐานะเป็นผู้พิทักษ์ปกป้องผลประโยชน์ของสังคม

ประเภทที่สาม ผลประโยชน์ของสังคม (Social Interest) กล่าวถึง ข้อเรียกร้อง ความต้องการ หรือความปรารถนาที่พิจารณาจากแง่ความคาดหวังในการดำรงชีวิตทางสังคม ได้แก่ ผลประโยชน์ ของสังคมในแง่ความปลอดภัยทั่วไป ความปลอดภัยของสถาบันทางสังคมต่างๆ ศีลธรรมทั่วไปซึ่ง ครอบคลุมถึงกฎหมายต่างๆ เช่น การควบคุมการ ค้าประเวณี การค้าสุรา เป็นต้น ผลประโยชน์ใน การสงวนรักษาทรัพย์ ทั้งในแง่ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์ ผลประโยชน์ของสังคม ด้านความก้าวหน้าทั่วไป ประกอบด้วยความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ทางการเมือง ที่แสดงออกโดย การยอมรับนับถือต่อเสรีภาพในการพูด ความก้าวหน้าทางสังคมและวัฒนธรรม⁵¹

เมื่อศึกษาจากข้อพิจารณาแรกนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการแบ่งผลประโยชน์ภายใต้กฎหมายที่เป็น เครื่องมือ ในการควบคุมสังคมของรัฐมีอยู่เพียง 2 ประเภท คือ ผลประโยชน์ของปัจเจกชน (Individual interests) และ ผลประโยชน์ของสังคม (Social Interest) เท่านั้น

ข้อพิจารณาที่สอง การวิเคราะห์ทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยากับมุมมองกฎหมายที่เป็น เครื่องมือของรัฐควบคุมคนในสังคมเชิงบวก

นักนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยา มุ่งมั่นที่จะผลักดันให้กฎหมายที่เป็นเครื่องมือของรัฐควบคุม คนในสังคม เพื่อเป็นกลไกในการแก้ปัญหาสังคมอย่างจริงจัง โดยนักกฎหมายมีหน้าที่ที่จะต้อง

⁵¹ สิทธิกร ศักดิ์แสง และอภิศิ กิตติสิทโธ. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 46. หน้า 37-39.

ค้นหาและศึกษาความเป็นจริง ตลอดจนอุปสรรคต่างๆของกฎหมายที่ปรากฏในสังคม เน้นเรื่องความเป็นธรรมในตัวเอง โดยเฉพาะแนวคิดของ เฮย์ริงและพาวด์ ถือเป็น แนวคิดเรียกว่า “นิติศาสตร์เชิงเสรีนิยม” ก็ได้ เพราะเน้นแนวความคิดที่มองโลก ในแง่บวก และมีความหวังที่จะแก้ไขปัญหาสังคมโดยอาศัยกฎหมาย อีกทั้งแนวคิดของ พาวด์ ที่ถือว่าการใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือของรัฐควบคุมคนในสังคม นำกฎหมายมาใช้ในการแก้ไขปัญหาสังคม และเพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ในการตรากฎหมาย อีกทั้งพาวด์ได้นำแนวคิด “สมานฉันท์ทางสังคม” ของ ดิวกี เข้ามายึดโยงในส่วนการแทรกแซงของรัฐ ในการควบคุมทางสังคมแบบนิติศาสตร์เชิงเสรีนิยม เช่น หลักเกี่ยวกับความมั่นคงในอาชีพ การงาน ซึ่งเป็นหลักที่จะนำไปสู่การออกกฎหมายสนับสนุนให้มีการช่วยเหลือค่าครองชีพ สำหรับกรณีคนตกงาน หลักความรับผิดชอบของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม หลักเกี่ยวกับการประกันสังคม เป็นต้น⁵²

2.2.5 ทฤษฎีหลักความได้สัดส่วน

หลักนิติธรรม (Rule of law) คือการใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการปกครอง โดยกฎหมายต้องมีความแน่นอน และรับประกันความปลอดภัยของประชาชนจากการใช้อำนาจตามอำเภอใจของเจ้าหน้าที่รัฐ กล่าวคือเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งมีอำนาจเท่าที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้เท่านั้น⁵³

การนำหลักนิติธรรมมาปรับใช้กับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักการได้สัดส่วนซึ่งเป็นหลักการที่ใช้เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชน อีกทั้งยังเป็นหลักที่สร้างสมดุลระหว่างการใช้อำนาจรัฐและสิทธิเสรีภาพของประชาชน กล่าวคือ เมื่อรัฐจะทำการตรากฎหมายใดกฎหมายหนึ่งซึ่งมีผลต่อการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้น รัฐต้องทำการชั่งน้ำหนักและวิเคราะห์ว่าตัวบทกฎหมายนั้นมีความแน่นอน และสามารถบังคับใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ รวมถึงชั่งน้ำหนักระหว่างผลประโยชน์ทางสังคมว่าคุ้มค่ากับการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนหรือไม่⁵⁴

หลักความได้สัดส่วนถูกนำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการควบคุมตรวจสอบการกระทำของรัฐ โดยมีสาระสำคัญอยู่ 3 ประการ ดังนี้⁵⁵

⁵² สิทธิกร ศักดิ์แสง และอภิรดี กิตติสิทโธ. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 46. หน้า 41-42.

⁵³ ศุภกิจ เข้มปรีชา. (2558). *มองกระบวนการยุติธรรมทางอาญาผ่านการศึกษาเปรียบเทียบ (The Thai criminal Justice System: A Comparative Perspective)*. กรุงเทพฯ : เจริญรัฐ, 177-178.

⁵⁴ บรรเจิด ลิงคะเนติ. (2558). *หลักความได้สัดส่วน (principle of proportionality) ในการตรวจสอบขอบเขตอำนาจรัฐ ตามมาตรา 29 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550*. กรุงเทพฯ : สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.

⁵⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 13-20.

ประการแรก มาตรการของรัฐต้องมีความเหมาะสม กล่าวคือเมื่อรัฐออกมาตรการใดๆที่เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน มาตรการนั้นจะต้องสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นผลประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

ประการที่สอง เป็นหลักที่ใช้พิจารณาการออกมาตรการใดๆที่เกิดผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้น้อยที่สุด กล่าวคือ หากรัฐมีความจำเป็นต้องออกมาตรการใดๆเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม หรือเพื่อประโยชน์อื่นใดในสังคม มาตรการนั้นต้องมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนน้อยที่สุด รัฐไม่สามารถออกมาตรการอื่นใดตามอำเภอใจได้

ประการที่สาม เป็นหลักที่ใช้พิจารณาวิธีการของมาตรการของรัฐที่มีความจำเป็นในการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้นเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ที่เป็นประโยชน์ของสังคมอย่างแท้จริง กล่าวคือการออกมาตรการใดๆของรัฐนั้นหากมีการริดลอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนก็ไปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่เป็นประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม

ผู้วิจัยเห็นว่าเมื่อรัฐต้องออกมาตรการใดๆเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม รัฐต้องแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการออกมาตรการนั้นและเหตุที่จำเป็นในการจำกัดสิทธิเสรีภาพประชาชน โดยต้องคำนึงถึงความเหมาะสม กล่าวคือการออกมาตรการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อันเป็นประโยชน์ต่อสังคมนั้นต้องมีเหตุจำเป็น มีความเหมาะสมเพียงพอ และกระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชนน้อยที่สุด

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลมาแล้วนั้นเห็นได้ว่าในประเทศไทยยังไม่มีมาตรการในการแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากหลายสาเหตุ คือ⁵⁶

สาเหตุแรก ผลกระทบจากการกระทำใน โซเชียลมีเดียไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปธรรมไม่ชัดเจน

เนื่องจากการคุกคามทางเพศใน โซเชียลมีเดียไม่มีการกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของเหยื่อโดยตรงทำให้ความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่สามารถมองเห็นได้เป็นรูปธรรม เพราะมุ่งไปเกิดความเสียหายในทางจิตใจ ความรู้สึกของเหยื่อที่เกิดความกลัว รู้สึกไม่ปลอดภัย หรือรู้สึกเดือดร้อนรำคาญเพียงเท่านั้น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 397 ที่ได้บัญญัติถึงการลงโทษผู้ที่รังแก ข่มเหง คุกคาม หรือก่อความเดือดร้อนรำคาญให้แก่ผู้อื่น แต่ก็เป็นเพียงโทษสถานเบาเท่านั้น ไม่สามารถทำให้ผู้กระทำรู้สึกเจ็บแสบและอาจจะกลับมากระทำความผิดเช่นเดิมได้อีก

⁵⁶ มณฑนา สิตสุวรรณ. (2546). *การกระทำของมนุษย์บนอินเทอร์เน็ตที่เป็นภัยต่อมนุษย์ในสังคมไทย: แนวคิดในการจัดการ*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สาเหตุที่สอง หน่วยงาน โดยเฉพาะในภาครัฐมิได้ให้ความสำคัญในการจัดการปัญหาการคุกคามทางเพศในโซเชียลมีเดีย

สืบเนื่องมาจากเหตุผลข้อแรก จะเห็นได้ว่าหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะในภาครัฐนั้นยังไม่เห็นถึงความสำคัญของปัญหาการคุกคามทางเพศในโซเชียลมีเดีย ทั้งๆที่ในปัจจุบันมีการกระทำอันไม่เหมาะสมเหล่านี้อยู่มากในสังคม ลักษณะผู้กระทำผิดรวมไปถึงเหยื่อสามารถเป็นได้ทุกเพศ ทุกวัย ทำให้ประชาชนเกิดคำถามถึงความปลอดภัยในการใช้สื่อโซเชียลมีเดีย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นสิ่งที่หน่วยงาน โดยเฉพาะในภาครัฐต้องเข้ามาควบคุมจัดการเพื่อความสงบสุขในสังคม

สาเหตุที่สาม เนื่องจากความไร้ขอบเขตของเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งอินเทอร์เน็ต ทำให้ควบคุมการกระทำของผู้กระทำและการตามตัวผู้กระทำผิดเป็นไปได้ยาก

เนื่องจากการเข้าใช้บัญชีโซเชียลมีเดีย นั้นไม่ถูกจำกัดทำให้บุคคลทุกคนสามารถสมัครบัญชีใหม่และสามารถลบบัญชีเก่าได้ตลอดเวลาแบบไม่จำกัดจำนวน ทำให้เกิดการมีบัญชีโซเชียลมีเดียที่ไม่สามารถระบุตัวตนได้ที่เรียกกันว่า 'แอคเคาท์หลุม หรือแอคเคาท์อวตาร' โดยบัญชีเหล่านี้จะไม่ใช้รูปหรือโพสต์ใดๆที่สื่อไปถึงผู้ใช้บัญชีนั้นเลย ทำให้เมื่อมีการนำบัญชีโซเชียลไปทำการคุกคามทางเพศผู้อื่นจึงเป็นการยากที่จะติดตามตัวผู้กระทำผิดได้ว่าเป็นใคร และถึงแม้จะสามารถจับกุมผู้กระทำผิดได้ก็ยังคงเป็นการยากที่จะควบคุมการกระทำในโซเชียลมีเดียของผู้นั้น เพราะการกระทำในโซเชียลมีเดีย นั้นสามารถกระทำได้จากอุปกรณ์สื่อสารต่างๆที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ และสามารถกระทำได้ทุกพื้นที่ทั่วโลก

สาเหตุที่สี่ ขาดเครื่องมือที่ทันสมัยและผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในสังคมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีได้ก้าวเข้ามาอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้คน และเป็นเรื่องที่ใหม่มากสำหรับประเทศไทย ประสบการณ์ในการรับมือกับเทคโนโลยีต่าง ๆ นั้นมีอยู่น้อย ส่งผลให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีมีจำนวนไม่มาก อีกทั้งยังขาดเครื่องมือที่ทันสมัยในการตรวจสอบการกระทำและติดตามตัวผู้กระทำผิด นั่นเอง

สาเหตุที่ห้า ยังคงมีข้อถกเถียงกันในเรื่องแนวคิดในการจัดการ เนื่องจากมีความเห็นหลายแนวทางที่แตกต่างกันในการแก้ปัญหา คือ ได้แก่

แนวคิดแรก คือแนวคิดที่เชื่อในการใช้กฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำที่เป็นภัยในโซเชียลมีเดีย

แนวคิดที่สองคือ แนวคิดที่อาจจะยอมให้ใช้กฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปราม หากแต่กฎหมายต้องไม่มีผลในการจำกัดเสรีภาพในการสื่อสารประการอื่น

แนวคิดที่สาม คือแนวคิดที่ไม่เชื่อในการใช้กฎหมายในการป้องกันและปราบปราม โดยมองว่าการกระทำดังกล่าวเป็นภัยก็จริง แต่ไม่ถึงขั้นต้องมีกฎหมายออกมาควบคุม เมื่อเวลาผ่านไป

คนจะสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมนั้นๆ ได้เอง กล่าวคือ เมื่อเวลาผ่านไปผู้คนจะทราบว่าการกระทำดังกล่าวไม่ดี ไม่สมควรและจะหยุดทำไปเอง

สาเหตุที่หก ผู้คนในสังคมไทยมองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย ตลกขบขัน

บางครั้งแม้แต่ตัวผู้ถูกคุกคามเองก็รู้สึกตลกขบขันไปด้วย และหากมีการแสดงออกว่าไม่พอใจก็จะถูกต่อว่าว่า ‘เรื่องมาก’ ‘คิดมากเกินไป’ ‘ล้อเล่นแค่นี้เอง’ หรืออาจถูกคำพูดที่ดูถูกเหยียดหยามกว่าเดิมเช่น ‘หน้าตาแบบนี้ดีแคไหนแล้วที่เขาหยอก’ หรือจะเป็นการโทษตัวเหยื่อ (Blaming victim) เช่น ‘ก็ลงรูปเซ็กซี่เพราะอยากให้คนสนใจไม่ใช่หรือ?’ เป็นต้น

สาเหตุที่เจ็ด รายการ โทรทัศน์หลายรายการมีการกระทำคุกคามทางเพศอย่างเห็นได้ชัดและถูกมองเป็นเรื่องตลกขบขันเพิ่มเรตติ้ง

คือ รายการบันเทิงต่างๆ มีการอัปโหลดลงใน Youtube เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าไปดูย้อนหลังได้ บางรายการมีรูปแบบการดำเนินรายการที่มีการคุกคามทางเพศโดยเข้าใจว่าการกระทำเหล่านั้นจะสร้างความสนุกสนาน ทำให้เมื่อผู้ชมไม่ว่าจะวัยเด็ก วัยรุ่น วัยกลางคน ไปจนถึงผู้สูงอายุได้เสพสื่อเหล่านี้เข้าไปทำให้การตระหนักถึงเรื่องการคุกคามทางเพศลดน้อยลงไปด้วย ส่งผลให้อาจมีการคอมเมนต์ได้วิดีโอนั้นๆ หรือแชร์วิดีโอนั้นไปใน โซเชียลมีเดียและใช้ถ้อยคำที่สื่อไปในทางคุกคามทางเพศ